

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: In Memoriam L. A. Bakhuis. — Jaarl. Algemeene Vergadering. — Wordt lid van „Oost en West”. — De nood der tijden in Indië. — „Het Gedenkboek” van de Nederl. deelneming aan de Koloniaal Tentoonstelling te Parijs. — De Indische Tentoonstelling te 's-Gravenhage en het Congres van „Oost en West” te 's-Gravenhage op 25 Juni 1932. — Na de Parijsche Tentoonstelling. — Steuncomité Parijs. — Crisis-Steuncomité voor Ned.-Indië. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Boekaankondiging. — Van onze adverteerders. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Bioscoopnieuws. — Financiële Berichten. — Mutatiestaat van 25 Mei tot 1 Juni 1932.

Jaarlijksche Algem. Vergadering

op Zaterdag 25 Juni e.k. ten 1½ ure, op het terrein der Indische tentoonstelling Westbroekpark, Den Haag.

Punten van behandeling.

1. Opening.
2. Notulen vorige Algem. Verg. (Zie K.W. 9 Juli 1931, No. 28).
3. Jaarverslag. Rekening en verantwoording 1931, met rapport Verificatie-Commissie en Begroting 1932. (Zie K.W. 17 Maart 1932, No. 11.)
4. Benoeming Commissie, nazien jaarrekening 1932.
5. Toetreding Bond van Nederl. Kolon. Vereenigingen.
6. Voorziening vacatures Hoofdbestuur.
7. Bepaling plaats volgende Algem. Vergadering.
8. Rondvraag en sluiting.

De Algemeene Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Punt van samenkomst:
12 uur in het Europ. Restaurant der Tentoonstelling.
12½ uur. Noenmaal aangeboden aan de Leden van het Hoofdbestuur door de ontvangende afdeling.
Voor de leden die hieraan mede willen deelnemen f1.75 p.p.
Het terrein is te bereiken:
Van het station Holl. Spoor, met lijn 9;
van 't station der Staatsspoor met de „blauwe tram”.

In memoriam

L. A. BAKHUIS

Heden ontvingen wij het treurige bericht van het overlijden van den heer L. A. Bakhuis, onder-voorzitter der Haagsche afdeling van „Oost en West”.

De heer Bakhuis maakte van af de oprichting onzer Afdeling deel uit van ons Bestuur, terwijl hij sedert vele jaren als onder-voorzitter optrad, in welke functie hij groote diensten aan de Afdeling heeft bewezen. Hij was iemand, die zijn taak op uitnemende wijze verrichtte; zijn adviezen gegrond op kennis en ervaring, werden in ons college op zeer hoogen prijs gesteld. Ondanks zijn vele werkzaamheden, die hij op ander terrein te verrichten had, ontbrak hij nimmer bij de vergaderingen en hoewel zijn gezondheidstoestand het niet toeliet ook elders steeds tegenwoordig te zijn, bleef zijn belangstelling onverflauwd in het wedervaren der Vereeniging.

Zoowel naar geest als karakter mocht hij op aller waardeering aanspraak maken. Hij was een man van groote toewijding en diepen ernst; iemand, die bij allen in groote achting stond en die veler vriend was. Zijn heengaan zal dan ook een groot verlies voor onze Afdeling zijn.

Op 11 April 1855 te Cheribon geboren, trad hij op 17-jarigen leeftijd in dienst bij het Instructie-bataljon te Kampen. In 1876 vertrok hij als sergeant naar

Indië, werd in 1877 tot tweede luitenant aangesteld en nam als zoodanig aan den Atjeh-oorlog deel. In begin 1878 werd hij door een vijandelijk schot een tijdlang buiten gevecht gesteld. Na in het volgend jaar voor het toelatings-examen voor den Topografischen dienst geslaagd te zijn, werd hij geplaatst bij de opnemingsbrigade te Banjoewangi, in welke functie hij gedurende vijf jaar voortreffelijk werk verrichtte. In 1885 vertrok hij naar Nederland en liep in Den Haag de Hoogere Krijgsschool af. Vervolgens zien wij hem wederom in Indië werkzaam bij den Generalen Staf. In Februari 1891 werd hij toegevoegd aan de expeditie dwars door Sumatra van Padang naar Siak, onder den Ir. J. W. IJzerman.

Na zijn bevordering tot majoor, werd hij in 1898 op zijn verzoek eervol uit den militairen dienst ontslagen en trad voor enkele jaren in dienst als explorateur van een Petroleum-Mij. in Midden-Java.

In 1900 nam hij deel aan een expeditie in Suriname in de gebieden van de Coppename en Saramacca-rivieren. Zijn prestaties op dien tocht werden beloond met de benoeming tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Van 1903 af was hij in verschillende rangen werkzaam op het Departement van Koloniën, waar hem op 1 Januari 1921 als administrateur wegens het bereiken van den wettelijken leeftijd een eervol ontslag werd verleend. Reeds bij K. B. van 1 Mei 1909 was hij benoemd tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

Talrijk zijn de publicaties van zijn hand in verschillende tijdschriften. In zijn Indischen tijd schreef hij o.a. vele artikelen over een toen brandende kwestie: de eventueele fusie der Nederlandsche en Indische officierskorpsen. Ook op aardrijkskundig gebied schreef hij verschillende bijdragen in het Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.

De heer Bakhuis was jarenlang bestuurslid van dit Genootschap en Regeeringsvertegenwoordiger bij het Koloniaal Instituut te Amsterdam. Voor zijn verdiensten op aardrijkskundig gebied werd hem het eerlidmaatschap van het Kon. Ned. Aardr. Genootschap op 11 April 1930 aangeboden, terwijl hij reeds den 15den Januari 1908 benoemd werd tot eerlid van de Société Royale de Géographie te Antwerpen en sedert 1902 adviseerend lid was van de Mij. ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën.

Op zijn 75sten verjaardag op 11 April 1930 werd hem voor zijn vele verdiensten door de Vereeniging „Oost en West” het eerlidmaatschap aangeboden.

Dank voor alles wat hij voor ons gedaan heeft. Zijn nagedachtenis zal in hooge eere worden gehouden en in dankbare herinnering blijven.

Wij eindigen met een woord van weemoedige hulde aan een verdienstelijk bestuurslid; een figuur in onzen kring, die niet zal worden vergeten. Hij ruste in vrede!

J. C. B.

Den Haag, 25 Mei 1932.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag

Telefoon 332739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden · Kuipbaden · Stortbade

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling — 5167

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor de kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarsche Str. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

KENNISGEVING

Het Café-Restaurant

„T GOUDEN HOOFD”

GROENMARKT — DEN HAAG

is vanaf 1 OCTOBER jl. onder nieuwe Directie van A. WESTERGAARD (v.h. Restaurateur R'sche Lloyd)
HEINEKEN'S BIEREN 5274

De Indische Fijnproever

kan alleen smakelijk vinden de origineele **OBLIES**, (Kwee Semprong) welke verkrijgbaar zijn in blikjes van 25 stuks à f 0.60 per blikje, van **G. J. GERRITSEN**
VALKENBOSCHLAAN 352, DEN HAAG — Tel. 332807

SOEKA THEE

En gros · En detail
Levering direct aan particulieren
à f1.30, f1.40 en f1.50 p. pond
Per 5 pond franco door geheel Nederland 5026
Handelmaatschappij „ECKLOO”
Postbox 179 - Telef. 556559
DEN HAAG

Centraal Kamerverhuurkantoor

Noordeinde 18a. Telefoon 114224.
Uw raadsman bij HUUR en VERHUUR van GEMEUBILEERDE KAMERS en ÉTAGES.

Inschrijving, inlichting gratis. 5082

Inhoud 250 gram

Indische Matjes

Dikwijls ondervindt men, bij het kopen van een genotmiddel, teleurstelling. Wij raden U aan, indien U liefhebber is van een smakelijke en geurige pijp tabak, een proef te nemen met

„OUDE BRUINE VARINAS“

De prijs is f 1.25 per half pond

wat billijker is dan menig andere soort, die alleen haar weg vindt door overbluffende reclame.

Fabrik. A. H. v. RENSSSEN
Tabaksfabriek

Verkrijgbaar bij:

Sigarenmagazijn Joh. v. Elsdingen, Damrak 10, Amsterdam, Telef. 42740

„Het Pijpenhuis“, Ben. Peeters, Sigarenfabrikant,

5071 Witte de Withstraat 46, Den Haag. Tel. 336643.

W. J. van Renssen, Heerenstraat 136, Voorburg. Tel. 778305.

5072

Sigarenmagazijn „De Burcht“.

Spaart.....
voor Uw ouden dag!
NUTSSPAARBANK te 's-Gravenhage

5132

WALDORP=RADIO

De geheele wereld in Uw huiskamer!

Vraagt onze gemakkelijke betalings-conditiën.

5346

Paul Krugerlaan 239-241, Den Haag. = Tel. 333726.

DA'S STERK ZEG!!

„Tja, kerel, zoo iets kan alleen maar in Indië gebeuren.

— „Maar à propos, hoe kom je daaraan. Ik heb er niets van in mijn courant gelezen“.

— „Logisch! Mijn zwager in Soekaboemi schreef het me of het een privé nieuwtje was, maar hij weet niet dat ik al een maand of drie Avondpost-lezer ben, en daarin vind ik alles van Indië waar jij en ik belang in stellen. Artikelen, telegrammen en short nieuws. Net een Indische courant zoo uitgebreid en volledig.

Dagelijks telegrammen en actueele artikelen.

Wekelijks een 4 pagina's groot bijblad „Overzeesche Gewesten“.

5074

„DE AVONDPOST“

MET OCHTENEDITIE

TEL. 116100*.

SPIJ 39a.

MEUBELLEN

Door rechtstreekschen verkoop van Meubelfabrikant aan 't publiek is alle tusschenhandel uitgeschakeld. Geen dure verkoopkrachten, dus geen onnodige kosten. Chique Salonstellen bestaande uit groote Bergère-fauteuil, ronde Chesterfield-fauteuil, 4 massief eiken Q. A. Stoelen, bekleed met vocht-echte velours naar keuze f 140.—. Verder Salonstellen, bestaande uit 2 groote Clubfauteuils, 4 massief eiken Stoelen met sportverbinding, bekleed met zijden vocht-echte velours f 90.—. Levering van alle Meubelen' spotgoedkoop, Buffetten, Dressoirs, Rooktafels, Ligfauteuils' Spiegels, Bloemtafels, Schuiftafels, Linnenkasten enz.

Alle Meubelen worden onder garantie verkocht. Komt zien bij

D. STADHOUDER

SCHERPRADSTRAAT 33-35-37 — Telef. 118226
bij den Trekweg. 5200

DOET UW VOORDEEL
EN LAAT PER KILO WASSCHEN

STOOMWASSCHERIJ

N. V. GEBR. SMEELE

HAAGWEG 499-501 — LOOSDUINEN

TELEFOON No. 339214

VRAAGT TARIEVEN

5212

Chr. Inrichting voor Kinderen van

Verlofgangers.

Dagschool voor Fröbel- en Lager
Onderwijs met klein Internaat.

Wordt geopend te 's-Gravenhage
ca. half Juli 1932. 5101

Leider: P. DE KONING, oud-hoofd
eener school te Bandoeng.

Onderwijs geheel gericht op eischen
der scholen in Indië.

Prospectus zal spoedig verschijnen.

Aangifte van leerlingen reeds thans
mogelijk bij den heer J. DE WIT,
Park Vronesteijn 20, Voorburg.

AMERSFOORT

Fa. OOSTERVEEN

Langestraat 42 — Telefoon 77

Het meest gesorteerde Magazijn van: 5541
KRUIDENIERSWAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN,
FIJNE VLEESCHWAREN, INDISCHE ARTIKELEN

Complete Meubilleering

A. H. VAN NIEUWERK

Beeksteinschelaan 10 - AMERSFOORT - Korte Beekstraat 4

Telefoon 543 - Opgericht 1909 5069

LEVERT FRANCO DOOR HET GEHEELE LAND

HAARLEM

Voor GLASGORDIJNEN

in Voilestof, Filets, Marquise met
en zonder kant, Entredeux bij

WINDT, Wagenweg 146, Haarlem

Telefoon 14951 — 5366

Vleeschhouwerij H. Houtman

Koninginneweg 46 — Haarlem

Het adres voor Indische families. 5113

AMSTERDAM

Hoeden - Mantels - Japonnen

L. AUÉ (v.h. Maison Henri) 5485

Keizersgracht 770 — AMSTERDAM — Tel. 46749

(Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“)

Zoekt U een goede zaak of renderend bedrijf? ter overname of als deelgenoot. Vraagt vóór allés gratis toezending uitvoerige 5377

ALGEMEENE NEDERLANDSCHE ZAKENGIDS.

Uitgave Makelaars KOUDIJIS & Co., Amsterdam, Keizersgracht 302. Tel. 35665. Kant. te Den Haag, Utrecht en Heemstede.

Familie Pension GEELHUIJSEN

STADHOUDERSKADE 131, AMSTERDAM. - Tel. 25668.

Ruime kamers op 1en stand, uitst. keuken. K. en w. str. w. badk. Prijs v.a. f 4.— p. p. d. Fam. red. 5461

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“.

GRONINGEN

Bel te Groningen op 3207

A. Hijlkema, Kolenhandel.

Wij leveren alle soorten Steenkolen, Anthraciet enz.

NOORDERHAVEN N.Z. 57a.

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“. 5020

Fa. E. R. WOLFGRAM & Zn.

HEERESTRAAT 97 — Telef. 562 — GRONINGEN

TAPIJTEN, GORDIJNEN, LINOLEUMS enz.

BEHANGERIJ, STOFFEERDERIJ.

Leverd naar Oost- en West-Indië. 5019

AUTO NOODIG? - GARAGE NANKMAN

heeft verschillende 6-7 pers. Luxe Auto's tegen

billijk tarief. — Stads- en Stationsritten f 1.—

Telefoon 3862 (2 lijnen). Dag en nacht geopend. Beleefd aanbevelend

HERM. NANKMAN — RADEB.SINGEL 22 5027

Aanbevolen adres voor leden van Oost en West

SCHEVENINGEN

OTTO M. FLICK

SIGARENMAGAZIJN 5129

Boschestr. 63 hoek Gentschestr. 5129

Telefoon 553428 - SCHEVENINGEN

15 MILLIOEN MANNEN

zoo verklaart Prof. Dr. Heyman, konden uit een kuur met

OKASA

onschatbare voordeelen trekken. In het wereldbekende hormoon-preparaat OKASA volgens Prof. Dr. Lahusen

zijn de belangrijkste stoffen vereenigd tegen sexueele Neurasthenie, geestelijke en lichamelijke verzwakking en vroegtijdig verouderen. Het procede volgens hetwelk de hormonen in OKASA gewonnen en werkzaam gehouden worden, is het eenig procede, dat door Duitsch Rijks Patent beschermd wordt. Dit procede verklaart de wereldnaam van OKASA, dat ook in

vele hardnekkige gevallen zijn werking bewees, waar andere middelen faalden. 50 tabl. f 4.—, 100 tabl. f 7.50, 300 tabl. f 20.—. Bij alle Apoth. en Drog. o.a. bij: Den Haag: Drog. Falkenburg, Vlamingsstr. 42; Drog. Neomagus, Weimarstr. 31. A'dam: Drog. Cleban, Heiligeweg 42; Den Boer, Overtoom 91. R'dam: Drog. v. d. Berg, Hoofdsteg 19; Drog. M. Roes, Kruisstr. 43c. Haarlem: Apoth. Nolf, Kruisstr. 23. Utrecht: Drog. v. d. Berg, Steenweg 65.

5114

SCHRÖDER

GROENMARKT

DEN HAAG

TELEFOON 1-1-6-1-7-3 5322

SLAAPKAMERAMEUBLEMENTEN

**OPKLAPBARE WANDBEDDEN MET
PRACTISCHE OMBOUWEN IN HET
BETERE GENRE**

**KINDER- SPEEL- EN SLAAP-
KAMERMEUBELN IN ELKE
GEWENSCHTE KLEUR**

**VRAAGT ONZE PHOTO-ALBUM
MET PRIJSLIJST TER INZAGE**

Hyg. Artikelen en Geneesmiddelen

Koopt men in eigen belang en bij voorkeur in een bonafiden winkel. Steeds het beste tegen concurrerende prijzen. Inlichtingen gratis, ook per brief.

Maison Auzou, Lange Burchtstraat 6, Nijmegen

Telefoon 3594

5007

— Verzending naar Oost- en West-Indië —

NOORDERKWEEKSCHOOL**„ABEL TASMAN” te DELFZIJL**

Aan Ouders worden alle mogelijke inlichtingen verstrekt door den Directeur, voor plaatsing van hun zoon op bovengenoemde school.

(Leerlingen zijn intern).

5406

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Pension „Middenburg”**De Hollandsche Keuken**

Dagelijks uitzending van Dinners f1.—, 10 cent bezorgloon. Abonnemenen 10 diners f9.—. Tot 2 uur worden bestellingen aangenomen. Prima keukens. Aanbevelend, Mevr. KOSTER, Redenburgstraat 2, Voorburg. Tel. 778441—779061.

5062

NEW IMPERIAL Motoren (Blue Prince),**N. S. U. & SIMPLEX Rijwielen met hulpmotor**

vanaf resp. f395.—, f175.— en f199.50

El. verl. inbegr. Desgew. gem. bet. voorw.

5043

J. H. GERARTS, L. v. N. O.-INDIË 280-282

Agent Den Haag en omstreken — Telef. 720237

Leden van „Oost en West”

Doet Uwe inkoop bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad” door adverteeren steunen.

Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K. W.”. Ook daarmee steunt gij de belangen van de Vereeniging.

G. MONSTER-FLZIS P. FLESCHE

SCHILLEN OP BRANDEWIJN

FAWJ. GUNTERS & CO

5080

Wordt lid van „Oost en West”.

Het is niet zonder schroom, dat de aansporing, welke dit opschrift behelst, boven deze regelen wordt neergeschreven. Want, men zal zeggen: de tijden zijn er niet naar.

Wie zoo spreekt heeft gelijk, maar beziet de zaak toch slechts van eene zijde, die van de kleine financieele, klein omdat het lidmaatschap niet meer dan f5.— vraagt. Het zij evenwel grif toegegeven dat, meer dan ooit, men zich in zijne uitgaven heeft te beperken.

Welke betekenis is dan aan dat lidmaatschap te hechten?

Deze vraag is zoo dikwijls beantwoord en op verschillende manieren. Het beteekent b.v. ook, dat men zich aansluit bij een lichaam dat opvoedkundig werk verricht en de volkskracht omhoog heft. Dit doelwit weegt wel op tegen een, zij het met moeite gebracht, geldelijk offer in dezen slechten maar voorbijgaanden tijd. Andere tijden komen. Immers, er zijn onuitsprekenbare teekenen dat in de toekomst, ver of nabij, de verhoudingen tusschen de volken, welke botsingen met zich brengen, niet meer door het zwaard beslecht worden, omdat — zoover is men nu wel — geweld geen oplossing geeft — integendeel — hoogstens voor zeer korten termijn. En met deze pseudo-oplossing rijst, steeds dreigender, het vraagteeken. De Rede zal, uiteindelijk, de eenige Overwinnaar zijn en dit is een bate in elk, mogelijk, opzicht.

Is het niet zoo, dat de wereldgeschiedenis deze aera inzetreden is, dat niet aan het sterkst gewapende volk de toekomst zal zijn, maar aan dat hetwelk zijn beste eigenschappen ontplooit?

Het is hier de plaats niet om daarop voort te borduren.

Van die vereischte eigenschappen, op welke hier bedoeld wordt, zijn wij Nederlanders niet gespeend — de geschiedenis bewijst het. — Alleen, ons volk moet steeds uit den dommel gehouden worden; de belangen van ons groote Rijk moet het voortdurend voor oogen gehouden worden. Hierin vindt „Oost en West” een taak door de belangstelling onder ons volk te prikkelen met de verspreiding van kennis omtrent het grootere deel van het Nederlandsche Rijk, van Oost- en West-Indië.

Uit die kennis — primaire voorwaarden — ontspruiten, als uit de wortels van den boom, andere waardevolle kwaliteiten, welke bijeen genomen een schuts vormen voor het behoud onzer Overzeesche Gewesten, dat niet afhangt van een onbeteekenende weermacht, maar veeleer aan de onderlegdheid, het „fit” zijn der Nederlanders die naar gindsche gewesten heengaan. Zij behoeven dan den concurrentie-strijd niet te vreezen met de uitlanders, waar door een overigens verstandige opendeur-politiek de beste kansen op de wereldmarkt geboden worden, een politiek die zeker ook voor een groot deel onze zelfstandigheid in het Oosten waarborgt. In nationalisme ligt de kern van Internationalisme en wat de Vereeniging „Oost en West” voorstaat komt, voorshands, het eerste ten goede. Behoudt in dezen tijd wat waarde heeft en steunt het.

Wordt dus lid van „Oost en West”!

De nood der tijden in Indië.**VOOR HET INDISCH CRISISCOMITÉ.**

Een schitterende serie beelden uit onze Overzeesche Gewesten.

4 Juni a.s. zal, zooals wij in het vorige nummer reeds meldden, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen in Den Haag, een avond gegeven worden ten bate van den nood in Indië, uitgaande van het Indisch Crisis-comité.

Voor een der bijdragen tot dezen avond willen wij hier in het bijzonder de aandacht vragen en dat is voor de projecties, die overste L. Maurenbrecher op het witte doek vertoonen zal. Wij kennen natuurlijk lantaarnplaatjes over Indië, wij kennen ook de groote en kleinere films, die er over de Overzeesche Gewesten in het Oosten verschenen zijn. Zij geven een soms duidelijk en leerrijk beeld van de tropen. Maar een volkomen eigen en zeer interessant karakter hebben de projecties, die de heer Maurenbrecher in een moeizamen arbeid van dagen en dagen tot stand bracht en die tot een collectie van honderden exemplaren uitgroeide: handgekleurde diapositieven, die de overdadige kleurenpracht van het Oosten weergeven in haar uitbundige, weelderige schoonheid. Weinig weten zij, die Indië niet bezochten, van de kleuren van het landschap. En juist deze zijn het, die een kenmerkende betekenis hebben voor de Oostersche natuur. De heer Maurenbrecher heeft de foto's volkomen naar werkelijkheid, naar den wezenlijken gloed en bonte tinten gekleurd. Men ziet de angstige pracht der oerwouden, de zilveren sawah's langs de bergghellingen; de gouden en zilveren versierselen van feesttoel en bruidsgewaden, de veelvorige gestenten van vulcanische bergen. Zij, die Indië kennen of er kennissen of familie hebben, moeten niet nalaten deze merkwaardige collectie te zien, waarvan op bovengemelden liefdadigheidsavond een keurverzameling zal worden vertoond.

Omtrent het programma voor dezen avond kunnen wij verder nog mededeelen, dat de zangeres, mej. Toos Schleyer, begeleid zal worden door den heer W. Mathies. Het sigarenmagazijn „Monopole”, Kettingstraat 17, Den Haag, stelt zich belangeloos beschikbaar voor plaatsbespreking voor dezen Indischen avond.

**

De opvoering van „Emperor Jones”.**Twee vliegen in één klap.**

Wij willen nog eens opmerkzaam maken op de gelegenheid, geboden aan hen, die de vorige lieten voorbijgaan, om dit Amerikaanse drama, waarin dokter Lashley, de negerarts te Suriname, de titelrol op zoo voorbeeldeloze wijze vervult, te gaan zien, nu men naast kunstgenot voor zichzelf de voldoening smaken kan een goede daad te verrichten door den 4den Juni a.s. naar het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te gaan.

Onze harde werkers in Oost- en West-Indië, die thans door de malaise getroffen zijn, hebben nu steun ten eerste noodig, maar zij kunnen de verzekering geven, dat van u, behalve voor uw plaatsbewijs, geen bijzondere giften gevraagd zullen worden. Gij kunt dus kunst genieten en doet een goed werd zonder overvraagd te worden.

Ziedaar, twee vliegen in één klap!

De geheele opbrengst strekt ten voordeele van het Indisch Crisis-Comité.

„Emperor Jones” is een afzonderlijk staand stuk. Niet alleen door de geheel andere sfeer, dan die wij op het toneel gewend zijn, maar ook doordat het niet gedragen wordt door de bijna noodzakelijk geworden structuur, het conflict der sexen, voor hetwelk hier geen plaats is.

Toch grijpt het diep in ons gemoed, waar het geweten in zijn strijd tegen het grof materialisme van den uit zijn sfeer gerukten neger uiteindelijk in hoogsten nood de overwinning behaalt in den wanhoopskreet, als hij fysiek en geestelijk aan het einde zijner krachten zijn ontsnappingspoging ziet mislukken: „Heer, ik heb slecht gedaan.”

Het geheel is uitnemend door den ervaren en zeer kunstzinnigen regisseur Adriaen Hooykaas geensceneerd. Over vorige opvoeringen was slechts één roep van bewondering en alle recensies waren vol lof.

Eugène O'Neill is ongetwijfeld de belangrijkste Amerikaanse dramaturg van dezen tijd en hij heeft in dr. Lashley een meesterlijk vertolker voor zijn „Emperor Jones” gevonden.

„Het Gedenkboek” van de Nederlandsche deelneming aan de Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

Nederland heeft zich weer van zijn beste zijde doen kennen door de wijze van deelneming aan de koloniale tentoonstelling te Parijs. Ik behoef niet te releveeren, hoe het schitterende paviljoen van ons een proef der vlammen werd reeds betrekkelijk kort na de opening op 8 Mei 1931 en dat de Hollandsche ondernemingsgeest niet versaagde en gedachtig aan Jan Pieterszoon Coen's woorden: „ende desepereert nimmer” onmiddellijk begon met den herbouw in den vorm van een prachtig tweede paviljoen.

Hoe jammer, wat ging er niet verloren in dezen brand, die nimmer officieel opgehelderd is, doch wat aan kunstschaten uit de Oost en West aanwezig was, kwam weerom in een anderen vorm dan op de eerste uitstalling.

Onze Vereeniging Oost en West, heeft door den heer dr. H.H. Zeylstra Fzn., voorzitter van de afdeling Deventer en Directeur van de Koloniale Middelbare landbouwschool aldaar heeft schitterend werk gedaan door als blijvende herinnering aan de allerprachtigste deelname aan de tentoonstelling een gedenkboek samen te stellen.

Wie het op kunststukpapier in folio uitgegeven schitterend ingebonden boek ziet, zal moeten komen tot de slotsom, dat, deed Nederland werk van de eerste orde op de tentoonstelling, onze vereeniging, die het voorrecht heeft, in den heer dr. Zeylstra een uitnemend werker te bezitten, daarbij niet achtergebleven is.

Wie nu eens zien wil, wat wel aangebracht werd van heinde en ver op die tentoonstelling, sla het boek na. Naast keurige artikelen van de hand van verschillende personen, zijn de aangebrachte foto's niets anders dan kunstuitingen, zoodat men met gespannen verwachting steeds de reeks van indrukken, die artikelen en foto's teweeg brengen, volgt; aan het slot zegt men dan hoe jammer dat het uit is en wat kunnen wij Nederlanders toch trotsch zijn op het volbrachte werk, die ons weer in den ouden luister zet en wat heeft onze Vereeniging toch tangan dingin door zulk een gedenkboek te laten vervaardigen.

Wilt u een greep, slaat dan op het hoofdstuk: gebouwen; dan ziet u hoe verrijnd atgewerkt de beeltenissen zijn, die u gegeven worden, hoe kunst-

Wie de Schoen past trekt hem aan in Bronkhorst goedkoopste Schoenenmagazijnen

Vlamingstraat 35

Den Haag

5581

Gedempte Gracht 3 - Theresiastraat 93 - Paul Krugerlaan 15 - Frederik Hendriklaan 234

- Bruine Boxcalf Dames mollières met fantasie inzet 4.48
- Dames zwarte en bruine lakmollières met cubahak (extra aanbieding) 5.75
- Dames lakriemschoentjes met slangenleer en Fransche hak . . . 5.25
- Zwarte Boxcalf Jongens mollières vanaf **ALLES GEGARANDEERD** 2.95
- Bruine Boxcalf Jongens mollières vanaf **3.45**

512'

Boekhandel E. NOORDIJK
BANKAstraat 14a — DEN HAAG
Telefoon 111434 5388

- ALLE SCHOOLBOEKEN -

Romans - Leesgezelschappen - Bibliotheek
Schrijf- en Teekenbehoeften

**Repareeren en
Transformeeren
van alle soorten
BONTWERKEN**
Bewaren van
BONT
onder garantie.

5640

Van der Linden's Woontechniek
Voor 't gedistingeerde Interieur
Meubelmakerij Behangerij Stoffeerdery Verhuizingen
VAN DER LINDEN
J. S. BACHSTRAAT 51 — UTRECHT
Fabriek OUDENRIJN 38 — Telefoon 14819
Vertegenwoordigers overal te ontbieden. 5162

INSTITUUT HOMMES
BYZ. HOOGERE BURGERSCHOOL A.5, c.
HOOG ZAND
TWEË GERENOMMEERDE INTERNATEN.
PRIMA INDISCHE REFERENTIES.

5350

Paedologisch Instituut
VALERIUSPLEIN 11 AMSTERDAM

INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN
MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS.

Geeft na 4-8 weken observatie paedagogisch advies
aan ouders of voogden omtrent geplaatste pupillen.
Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK.
Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. D. HORST.
Verpleeggeld f 3.50 — f 4.50 per dag. 5108

FIRMA LAÏET EN JANSSEN - UTRECHT

KLEERMAKERIJ 5168

KEISTRAAT 5 — TELEFOON 10418

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”
— Coupeursbezoek door geheel Nederland —

Gemeubileerde Landhuisjes te huur

op de Veluwe, temidden
BOSCH en HEIDE

in voor- en najaar speciaal voordeelige prijzen
Te bevragen bij 5059
LANDGOED REFUGIUM, ELSPEET. Tel. 3

zinnig een Zweedijk was met zijn ontwerpen voor de tentoonstellingsgebouwen; hoe komt de Tjandi Mendoet in copie schitterend tot uiting en dan het juweel van de Balische omgeving. Ik mag niet te veel uitwijden; ik bepaal mij dan tot enkele grepen. Wat zijn die door het Koninklijk Bataviaasch genootschap van Kunsten en Wetenschappen afgestane Hindu-Javaansche kunstschaten niet fijn uitgebeeld in het boek, wat een zorg is besteed, zoodat de details goed uitkomen, en hoe diep is het te betreuren, dat die stoet van schatten grootendeels verloren ging bij den brand.

Gingen ook niet scheepsjournalen, zeeakten verloren, gelukkig zijn zij in foto bewaard gebleven en het gedenkboek doet er een rijke greep uit. En het tweede paviljoen, dat in een oogwenk uit den grond gestampt moest worden, hoe schoon is dat intree en die raksjasa uit den Tjandi Panataran wellicht nagebootst, staat er zoo heerlijk uitdagend bij den ingang en dan die andere figuren uit de Hindu-Javaanschen tijd, allerheerlijkst nagebootst staan zij daar als trouwe wachtsters aan den ingang.

De ontvangzaal van dat tweede paviljoen alweer om te roemen. Maar ik moet eindigen. Doch nog dit: dit gedenkboek kost maar 6.50 gld., en een gulden wordt afgezonderd voor het Nationaal Crisiscomité; wie dus een kunstzinnig werk van groote waarde voor een dergelijken prijs wil hebben en tevens wat wil doen voor den grooten nood dezer tijden, koope het gedenkboek.

Mr. Drs. P. A. F. BLOM.

De Indische Tentoonstelling te 's-Gravenhage en het congres van „Oost en West” te 's-Gravenhage op 25 Juni 1932.

Het gebeurt niet dikwijls, dat men over een congres, dat moet beginnen, reeds van tevoren gaat schrijven, doch hier geldt het een uitzondering.

Wij schreven in het stuk over het „Gedenkboek”, dat het tweede paviljoen uit den grond gestampt is en het in geen enkel opzicht een teleurstelling is geworden; nu werd alras toen het einde der tentoonstelling naderde, de gedachte geopperd, of het nu niet mogelijk was om een dergelijk gebouw met dien inhoud over te brengen naar Nederland, want vele duizenden Nederlanders waren wel in Parijs geweest, maar vele tienduizenden niet. De gedachte werd een besluit, vooral door de medewerking van de gemeente Den Haag, de stad bij uitnemendheid als verzamelpplaats van oud-gasten, verlogangers, zoodat een groot contingent Indische menschen altijd aanwezig is, die als gangmakers kunnen optreden voor dergelijke denkbeelden. Toen besloten werd door den gemeenteraad van Den Haag, om de tentoonstelling voor zoo veel betreft het Nederlandsche gedeelte, eenvoudig over te planten naar deze stad, besefte men nog niet of dit plan succes zou hebben.

Nu men kan gerust zijn, men heeft zich zelf overtroffen; het begon al met het vervoer, dank zij het rusteloos streven van den oud-Bergenaar Giesen en de toewijding van het bekende Bergen op Zoomsche bedrijf: Rübzaam en Smout's transport en Handelmij. N.V., waarvan de heeren Smout en Rübzaam, beiden verwoede Oost en Westers, de directeuren zijn, kwam alles gesmeerd over en kon met den bouw begonnen worden in het Westbroekpark te 's-Gravenhage, gelegen voorbij het bekende Hotel de Witte Brug, in een mooie omgeving.

Men vindt daar, doch nog verbeterd en hierzien, alles wat Nederland door zijn tweede paviljoen en verdere gebouwen kon vertoonen. Het Bataksch huis is de moeite waard, wie het groote paviljoen heeft doorkeken, dan de Balische tempel, wat een juweeltje van omgeving met die gebouwtjes, dan het Sumatrahuis, dan is er een groot Indisch restaurant, een theater en een Europeesch restaurant en in die schitterende omgeving gaan de leden van Oost en West nu hun jaarlijksch congres houden. Geen wonder, dat men dankbaar aangrijpt de gelegenheid nu de afdeling 's-Gravenhage met zijn 1500 leden de andere afdelingen aanbiedt hen daar te vereenigen.

Wat een gezelligheid zal daar zijn, wat zal er een opkomst zijn van de afdelingen; alle afdelingen maken zich stellig op, door een uitstapbiljet hare leden op zeer goedkope wijze in Den Haag op het tentoonstellingsterrein te krijgen; terwijl de gelegenheid wordt gegeven, alles, uitgelegd door deskundigen, mee te maken. Het voor mij liggende gidsboek

van de tentoonstelling belooft veel en inderdaad als men weet, welk een stoet er elken dag door de tourniquets gaat, dan kan men zeggen, dat voor onze Vereeniging een mooie dag in het verschiet ligt.

Onze afdeling Bergen op Zoom heeft zich dan ook gehaast voor hare leden deze voordeelen te bezorgen en zullen die nog niet geteekend hebben middels een lijst kennis kunnen maken van wat er te wachten staat en door zich op te geven zal men aan den lijve kunnen vmden, dat men een mooien dag tegemoet gaat.

Het is inderdaad de moeite waard en mijn krijgt niet altijd de gelegenheid om gezellig te samen iets dergelijks te zien, waarop men als Nederlander trotsch kan zijn.

Mr. Drs. P. A. F. BLOM.

Voorzitter der afd. Bergen op Zoom.
Bergen op Zoom, den 25en Mei 1932.

Na de Parijsche Tentoonstelling.

De Algemeene Voorzitter dezer Vereeniging, mocht als Lid van de Algemeene Commissie, van den Secretaris van het Uitvoerend Comité het volgend schrijven ontvangen:

Den Haag, 23 Mei '32

Aan

de Leden van de Algemeene Commissie voor de Nederlandsche deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling Parijs 1931.

Het Uitvoerend Comité voor de Nederlandsche deelneming aan de Koloniale Wereldtentoonstelling te Parijs is aan het einde van zijn arbeid gekomen. De liquidatie-werkzaamheden zijn thans voltooid.

In verband hiermede heeft de Algemeene Voorzitter, belast met de opperste leiding van de Nederlandsche deelneming aan genoemde tentoonstelling, het voornemen opgevat zich over eenige dagen tot den Minister van Koloniën te wenden met het verzoek aan Hare Majesteit de Koningin in overweging te geven de bij het Koninklijk besluit van 28 Februari 1929, No. 22, ter zake van die deelneming ingestelde commissies te ontbinden. Tevens zal de Algemeene Voorzitter aan den Minister van Koloniën voorstellen over te gaan tot de ontbinding van de door Zijne Excellentie ingestelde speciale commissies.

De Secretaris van het Uitv. Comité,
(w.g.) VAN DER WAALS.

Terwijl de heer R. Zuyderhoff persoonlijk ondervolgendens brief ontving van den Minister van Staat, belast met de opperste leiding van de Nederlandsche deelneming aan de Intern. Kolon. Tentoonstelling Parijs 1931.

Den Haag, 21 Mei '32.

Op de onlangs gehouden liquidatie-vergadering van het Uitvoerend Comité voor de Nederlandsche deelneming aan de in 1931 te Parijs gehouden Internationale Koloniale Tentoonstelling is het denkbeeld overwogen om de voornaamste medewerkers aan die deelneming aan een afscheidsmaal-tijd te vereenigen. Met het oog op de tijdsomstandigheden heeft het Comité echter gemeend, daartoe niet te mogen overgaan.

Nu het Uitvoerend Comité dus de gelegenheid zal missen u vóór de ontbinding van het Comité nogmaals te ontmoeten, zij het mij veroorloofd, u langs dezen weg de verzekering te geven dat hetgeen u in het belang van de Nederlandsche deelneming hebt verricht, door het Comité op hoogen prijs is gesteld. Het is mede aan u te danken, dat Nederland zijn naam als koloniale mogendheid van den eersten rang op de koloniale wereldtentoonstelling heeft kunnen hoog houden.

De Minister van Staat,
Algemeen Voorzitter, belast met de opperste leiding van de Nederlandsche deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling Parijs 1931,
(w.g.) D. FOCK.

Steuncomité Parijs.

Tweede generale verantwoording, loopende van af 10 November 1931 tot en met 16 Mei 1932, van ontvangen en daarna wederom terugbetaalde gelden, welke aanvankelijk bestemd waren voor den nieuwen bouw van het Nederlandsche paviljoen op de Internationale Koloniale Tentoonstelling Parijs 1931 (in aansluiting met- en ten verfolge op de eerste gepubliceerde verantwoording in het Koloniaal Weekblad van 12 November '31' No. 16).

J. A. MONOD DE FROIDEVILLE
BELASTINGADVISEUR
WIJNSTRAAT 91 - ROTTERDAM
TELEFOON 54780 5615
VOORLICHTING EN BIJSTAND IN ALLE
— FISCALE AANGELEGENHEDEN —

DEBET

v/m 10 November t/m 16 Mei '32		
Aan kas		
onkosten	f	75.00
Aan postch. en Girodienst		
terugbetalingen		18924.73
Aan agentsch. Nederl. Handelsmij.		
terugbetalingen		7635.21
Aan Agentschap Nederl. Handelsmij.		
16 Mei 1932		
Voor overmaking aan:		
het Nationaal Crisis Comité f 8584.73		
het Crisis-Steunc. v. N.-I. f 8584.73		
het ten bate der uitzending		
herwaarts van Nederl. kin-		
deren in Duitschland	f 8584.72	f 25754.18
16 Mei 1932		
Saldo in reserve ter nadere verant-		
woording		1500.00
	f	53889.12

CREDIT

9 November 1931		
Per saldo van vorige rekening		
(Zie K.W. 12 Dec. '31 No. 16)	f	76.83
v/m 10 November t/m 16 Mei '32		
Per kas		
Ontvangen aan giften		443.86
Per postch. en Girodienst		
Ontvangen aan giften		78.11
Per teveel opgebracht aan onkosten		4.02
2 Januari 1932		
Agentschap Nederl. Handelsmij.		
voor overgemaakt door den Penning-		
meester der Ver. Uitvoerend Comité		
v. d. Nederl. deelneming a. d. Int.		
Kol. Tentoonst. Parijs		
(teruggestorte giften)	f	53286.30
	f	53889.12

De Penningmeester,
VAN DER BRUGH

P. S. De op deze verantwoording betrekking hebbende bewijzen en bijlagen zijn ter kennisneming bij het Algemeen Secretariaat der Vereeniging, K. Voorhout 6, voorhanden. Een exemplaar dezer verantwoording is toegezonden geworden aan ieder lid van het Comité.

CRISIS-STEUNCOMITÉ VOOR NED.-INDIË.

In de overtuiging, dat een centrale organisatie hier te lande van praktisch nut zou kunnen zijn in het belang van de talrijke door den crisistoestand getroffen gezinnen onder de verschillende bevolkingsgroepen van Ned.-Indië, heeft zich onder leiding van den heer Ch. J. I. M. Welter, oud-Minister van Koloniën en oud-Vice-President van den Raad van Indië, te 's-Gravenhage een Crisis-Steuncomité voor Indië gevormd.

Het Comité stelt zich gaarne beschikbaar voor het in ontvangst nemen van gelden ter overmaking aan het Centraal Comité voor steun aan werklozen te Batavia, opgericht in December 1930 onder voorzitterschap van het Lid van den Raad van Indië, den heer L. H. W. van Sandick.

Van de ontvangen geldelijke bijdragen zal in de dagbladen verantwoording worden afgelegd.

's Gravenhage, 26 April 1932.

Het Crisis-Steuncomité voor Ned.-Indië,

Ch. J. I. M. Welter, oud-Minister van Koloniën en oud-Vice-President van den Raad van N.-I., voorzitter;

Mr. A. Neytzell de Wilde, oud-voorzitter van den Volksraad in N.-I., Hoofd van de 1ste afd. van het Departement van Koloniën, onder-voorzitter;

R. Zuyderhoff, Lid van de Algemeene Rekenkamer, Algemeen Voorzitter van de vereeniging „Oost en West”, commissaris;

F. H. Zeydel, oud-afdeelingshoofd bij de Koninklijke Paketvaart Mij., oud-Lid van den Volksraad, onder-voorzitter van het Hoofdbestuur der vereeniging „Indo-Europeesch Verbond”, commissaris;

J. M. van Valkenburg, oud-onderdirecteur van het Departement van Gouvernements-Bedrijven in N.-I., penningmeester;

J. Th. Petrus Blumberger, oud-N.-I. Bestuursambtenaar, Hoofd van het kabinet van den Minister van Koloniën, secretaris.

Gironummer van het comité: 198000.

De omstandigheid dat het Crisis-Comité voor Ned.-Indië thans ingesteld geworden is, geeft het Hoofdbestuur aanleiding zich tot de Besturen der afdelingen onzer vereeniging te wenden tot het inroepen hunner medewerking om het doel van dit Comité zooveel mogelijk te bevorderen.

Het Hoofdbestuur is van meening dat de wijze waarop die medewerking zou kunnen worden verleend — zelfstandig dan wel met bestaande of in het leven te roepen plaatselijke organisaties — aan het welnemen der Besturen, dient te worden overgelaten.

Alleen zij aangeteekend dat, voor stortingen, behalve over het giro no. 198000 van het Comité, eventueel ook beschikt kan worden over dat van de Vereeniging „Oost en West”, no. 14574.

HET HOOFDBESTUUR.

Van Week tot Week.

Van Maandag 23 tot Zondag 29 Mei.

Op Flores kwam de vulkaan Lowelobi Laki-Laki tot uitbarsting, zonder alsnog groote verwoestingen aan te richten.

De regeering heeft in antwoord op een vraag van het Volksraadlid Monod de Froideville medegedeeld, dat in het jaar 1932 geen verdere korting op de salarissen zal plaatsvinden, tenzij buitengewone omstandigheden daartoe zouden nopen.

Ingesteld is een bezuinigingscommissie voor de Kaarteering, welke tot taak zal hebben de centrale regeling van en het toezicht op aller kaarteeringswerkzaamheden in overweging te nemen en voorstellen in te dienen, welke voor 1933 reeds tot ingrijpende bezuinigingen kunnen leiden bij alle landsdiensten, welke kaarteeringswerkzaamheden verrichten. Benoemd tot lid-voorz. kol. H. Kuiper v. d. Top Dienst.

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek deelt mede, dat 256 Ned.-Indische rubberondernemingen den tap volkomen hebben stopgezet, terwijl 130 ondernemingen hiertoe gedeeltelijk overgingen. Het totale areaal waarop niet getapt wordt, bedraagt 49.187 hectaren (hierbij de periodieke tap niet inbegrepen), of 13 procent van het totale tappable areaal. De firma Ross Taylor zette op 20 ondernemingen den tap stop en verminderde den tap op 4 ondernemingen, waardoor 5000 tons rubber minder wordt geproduceerd in de eerstvolgende 12 maanden.

Het Internationale Tin-comité heeft 20 dezer te 's-Gravenhage vergaderd ten kantore van de N.V. Gemeenschappelijke Mijnbouwmaatschappij Billiton, onder voorzitterschap van Sir, John Campbell. Besloten werd het plan tot eene productievermindering tot 30% van de productiebasis van 1929, aan de betrokken regeeringen aan te bevelen.

Dr. Kraemer, door het Nederlandsch Bijbelgenootschap naar Bali gezonden om een studie te maken van de mogelijkheid en wenschelijkheid van zendingsarbeid op Bali, is van meening, dat Bali rijp is voor de zending, in dien zin, dat de overgang van de bevolking tot het Christendom is open te stellen, waar bij echter de kerstening gedurende de eerste jaren niet het doel mag zijn.

De opbrengst van de Landsmiddelen bedroeg in Maart f 32.300.000 (v. j. f 36.900.000), in het eerste kwartaal van 1932 f 98.300.000 (v. j. f 118.300.000).

De 2e algemeene jaarlijksche vergadering van het Verb. v. Ver. v. Overheidsdienaren heeft besloten alle medewerking te verlenen aan de pogingen van Ir. H. M. J. Hart tot het instellen van een nieuw begrotingsonderzoek.

Er hebben nieuwe overstroomingen plaats gehad van de Kali Batang, welke worden toegeschreven aan de vroegere uitbarsting van den Merapi. Een gedeelte van den spoorweg is verwoest of beschadigd. Het verkeer is gestremd. Tijdelijk over de rivier geslagen bruggen zijn vernield.

Bij den Volksraad is een ontwerp ingediend tot wijziging van de ordonnantie inzake tijdelijke vermindering van alle verlofstrafementen, waardoor deze korting per 1 Juli van 5 op 10 pct. wordt gebracht. De voorgestelde vermindering zal een bezuiniging opleveren van f 300.000 per jaar.

In April j.l. heft de oppervlakte gronds op Java, waarvan éénjarige landbouwgewassen geoogst zijn, 75.000 bouws minder bedragen dan in 1931. Van de overige gewassen zijn echter grooter oppervlakten beplant. De binnengehaalde oogsten zijn over het algemeen goed tot ruim.

De landbouwconsulent J. J. Ochse is met den waarn. adj.-tuinbouwkundige H. S. Oey naar Singapore vertrokken ter bevordering van den export van fruit en groenten, het bestudeeren van de verpakkingwijze, de wijze van importeren, de vruchtensmaak enz.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Abonneert U op:

en

Adverteert in:

Het Katholieke Dagblad van den Haag en Omstreken

DE RESIDENTIEBODE

TORENSTRAAT 27 — DEN HAAG

Telefoon 116120

5394

International, Chauffeur, Mechanicienschool
DE VOOGT
Refer. van Rijk- en Gen. Instellingen
Vraagt prospectus. Telefoon 114295
55 Amstord. Voerkade 55, Den Haag. Let op julsten naam en adres

5009

WESSELING & Co.

ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN

LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)

TELEF. 2092

5635

MEUBILEER INRICHTING „DE WONING” N.V.
LAAN VAN MEERDERVOORT 312 'S-GRAVENHAGE

SPECIALE AANBIEDING
SLAAPKAMER-AMEUBLEMENT
gepolitoerd notenhout

Driedeurige Kast

Toilet Tafel -

Lits Jumeaux -

2 Nachtkasten

Tafel en 2 Stoelen

FL. 495.--

Vraagt prospectus

- Stijlvol ontwerp -
- Uitmuntend materiaal -
- Keurige afwerking -
- Onbepaalde garantie

NERLANDSCH
FABRIKAAT!

5228

FIRMA P. v. LOON

De Ruitersstraat 18 — LEIDEN — Telefoon 1061

— ZUIVERAARS —

Specialiteit in het verdelgen van Kakkerlakken, Torren, Krekels, Mieren, Ratten, Muizen en Wandgedierte. 5630

UTRECHT

UFRARADIO
Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f 195.—.
UFRARADIO — UTRECHT
Plomporengracht No. 6 (5145) Tel. 16024

In onze jonge jaren hebben wij allen een kiem van persoonlijkheid en oorspronkelijkheid, die wij kunnen ontwikkelen of verstikken. Wie dit laatste doet, gaat behoren tot de groote massa, die het leven langs zich heen ziet gaan, zonder zelf veel te beleven en die met min of meer afgunst uit de verte mag toekijken naar het bedrijf van de mannen, die de dingen in de wereld doen. („Der Organisator”).

5494

kunstmatige middelen werd van 1925—1929 een inzinking tegengehouden. Het belemmeren van den invoer had tot gevolg, dat ook de uitvoer afnam, waardoor de productie en de consumptiekracht der bevolking verminderden, hetwelk in steeds sneller tempo een verdere *ontwrichting van de economische en financiële organisatie der wereld* met zich medebracht. De economische politiek van isoleren der volkeren zal eerst moeten veranderen in een economische politiek van internationale samenwerking, wil de wereld genezen van haar ziekte. Er zal een lange en moeilijke weg moeten worden afgelegd eer dit inzicht zal rijpen en daarom hebben wij ons voor te bereiden op een langdurig aanpassingsproces, aler wij zullen terugkeeren tot het vroegere welvaartspeil. In de komende jaren zal er tengevolge van de verarming over de geheele wereld, ook een *geringere vraag naar dure tabak* zijn; de Deli-tabak zal op een lager niveau verkocht worden. Door verschillende Directies is dan ook reeds besloten, teneinde de productie meer in overeenstemming te brengen met de vraag, het beplante areaal belangrijk in te krimpen; wellicht zal het stopzetten der cultuur voor enkele ondernemingen een blijvend karakter dragen. Dit zal moeten leiden tot afvloeiing van het overcomplete personeel. Ter Sumatra's Oostkust zal krachtig gestreefd worden *den kostprijs van de tabak* zooveel mogelijk terug te brengen tot een peil, dat ongeveer overeenkomt met dat van voor den oorlog. De loonen van 47 en 42 ct. van de Inlandsche mannelijke en vrouwelijke werklieden, zijn thans nog 27 % hooger dan die van 1913; boven deze loonen komt nog 27 ct. per dag voor immigratie- en repatrieringskosten, kosten van huisvesting, voeding, geneeskundige behandeling, enz. De kortere planttijd, welke thans 35 à 40 dagen bedraagt en in 1913 50 à 55 dagen duurde, was oorzaak dat meer werklieden noodig waren. Allerlei sociale maatregelen als dure huisvesting, onderwijs aan de kinderen der werklieden, pensioenen, vormen posten, waarmede voor den oorlog niet gerekend behoefde te worden. Het salaris van een assistent varieerde in 1913 van f 200,— tot f 400,— en bedraagt thans f 315,— tot f 600,—.

Urgent is de beantwoording van de vraag, wat met het *Aziatische werkvolk* zal moeten geschieden, dat binnenkort overcomplete zal zijn. Het is in het belang van deze werklieden zelf als ook van de ondernemingen en het Gouvernement, wanneer zij zooveel mogelijk in het Gewest blijven, en zich vestigen op stukken grond van de ondernemingen, welke tijdelijk buiten bedrijf zullen worden gesteld; een achtduizend gezinnen kunnen hierdoor voor het Gewest behouden blijven. In het begin van 1932 gaf het *nieuwe art. 4a der assistentenregeling* aanleiding tot eenige wrijving met de Arbeidsinspectie. Dit artikel legt den werkgever de verplichting op zorg te dragen, dat door den assistent op zijn *vrijen dag* geen arbeid ten behoeve van de onderneming wordt verricht (behoudens in bijzondere gevallen) en voorts, dat de genomen vrije dagen in een speciaal register worden aangeteekend. Het artikel houdt geen rekening met de speciale eischen, welke een landbouwbedrijf stelt; ook in de tabakscultuur is in den planttijd op elken dag toezicht noodig. Een tweede bezwaar geldt het opschrift van kolom 2 van het register, waarin de vrije dagen moeten worden aangeteekend. Overlegd wordt nog met het Tabaks-Bureau en de A. V. R. O. S. om tot een formulering te komen, welke meer rekening houdt met de eischen van de praktijk; voorstellen zullen hiertoe t. z. t. ingediend worden bij het Kantoor van Arbeid.

In dit verband leze men de *Deli Crt.* (27/4 „Het Rapport-Eindhoven en de tabak“; „Deli en Java“, Z.; 25/4 „Volhouden“; „Het Jaarverslag der D. P. Ver.“), *De Sum. Post* (28/4 „Batang Koewis“), het *Soer. Hbl.* (19/4, 2de bl. „Gevaarlijk dilemma“, Z.; 20/4, 2de bl. „Syndicaatsbelangen“, Z.; 22 en 23/4, 2de bl. „Deli-zorgen“, Z.) en de *Java-Bode* (25/4 „Heden en toekomst der Indische cultures“, Mr. F. H. v. Heukelom).

Præhistorische ontdekkingen.

De Geologische kaartendienst vond bij Ngawi in de Solo-vallei — naar het *Bat. Nwsbl.* (26/4) bericht — vijf fossiele menschedels, jonger dan de Pithecanthropus Erectus en even oud als de Neanderthaler. Vinders zijn de ingenieurs *Ter Haar* en *Oppenoorth*. De ouderdom is circa 100.000 jaren; zij werden genoemd „homo javanthropus solonsis“. Voorts werden gevonden de fossiele resten van een stegodon, een nijlpaard, een præhistorischen tijger, een olifant, bantengs en een voorwereldlijke karbouw met hoorns, welke 2 M. uit elkaar staan. Deze dieren en menschen zijn vermoedelijk omgekomen bij een bandjir van de oer-Solorivier en daarna versteend. De vondst is belangrijk in verband met de theorie van Dubois; de geldelijke waarde is thans f 50.000.

Het *Soer. Hbl.* (20 en 21/4, 2de bl. „Papoea-Melanesiers“) publiceert een artikel van *Dr. P. V. van Stein Callenfels* over diens ontdekking, gedaan tijdens zijn

reis door Indo-China, over het verband van de been- en hoorn-kultuur van Sampoeng in het Ponorogo'sche, met de migratie van Papoea-Melanesiers uit Noord-Indo-China naar Nieuw-Guinea en Melanesië. De *hypothese van Dr. v. St. C.* is, dat zich vanuit Indo-China over Zuid-Oost-Azië een cultuur verbreidde, waarvan het Papoea-Melanesische ras de drager is. Deze verspreiding geschiedde in minstens *drie golven*. Een Melanesische golf is er geweest, welke proto-neolithen met zich bracht en die dan via Malakka en wellicht Borneo, misschien Midden-Celebes zal hebben bereikt. De andere golf, die de been- en hoornkultuur met zich bracht, zal zich dan *via Java* en de Kleine Soenda-eilanden naar het Oosten hebben bewogen. De allereerste golf heeft Sumatra bereikt en kende alleen palaeolithen.

Het gebruik van het woord „Kowe“.

Van Inlandsche zijde schreef men aan *De Sum. Post* (27/4) over het gebruik van het woord „kowe“, naar aanleiding van eenige vragen door den heer *Soangkoepon* in den Volksraad gesteld. Het gebruik van het woord „kowe“ is *noodeloos krenkend*. Voor een Inlander, geen koelie of boy zijnde, is het vernederend met „kowe“ aangesproken te worden, eveneens is dat het geval voor alle vreemde Oosterlingen, die behoorlijk van het Maleisch op de hoogte zijn. Dat in Deli veel het woord „kowe“ in gesprekken tusschen Westerlingen en Oosterlingen wordt gebruikt, schrijft men toe aan „keboninvloeden“; immers op de kebon heeft de Europeaan bijna uitsluitend met Oosterlingen, die koelies zijn, te maken. Het gebruik van „kowe“ tegen een Inlander, geen koelie of boy zijnde, lokt steeds reactie uit bij degenen, die durven te protesteeren. Wat dan wel gebezigd moet worden? Velen vinden *kamoe* al goed genoeg. In de Maleische landen kan het gebruik van dat woord, dat zeker beter is dan „kowe“, toch tot incidenten leiden. Men was hijv. te Padang niet weinig verbolgen toen de heer *Thamrin* in 1930 in een redevoering telkens het woord „kamoe“ gebruikte. Advertenties in het Maleisch, waarin het woord „kamoe“ wordt gebruikt, worden nog al scherp becritiseerd. De heer *Soangkoepon* beveelde aan, om Inheemsche getuigen in rechtszaken met *toean, toean hamba, engkoe of met hun naam* aan te spreken. Eenvoudiger is en ook voor het algemeen geldig, Oosterlingen aan te spreken met *toean of met den naam van hun ambt of positie*. Deze naam en ook het woord „toean“ is te gebruiken in alle naamvallen. Met zich in den omgang met Oosterlingen hieraan te houden, weet men dat niemand noodeloos gekrenkt wordt en blijven „incidenten“ uit.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (22/4, blz. 29 „Indianisatie“, Mr. v. *Helsdingen*; blz. 31 „Noto Soeroto“), het *Soer. Hbl.* (20/4, 2de bl. „Al Islam-congres“), de *Deli Crt.* (26/4, 4de bl. „Uit de wereld van den Islam“, Prof. *Sn. H.*) en *De Sum. Post* (25/4, 2de bl. „Perhimpoenan Indonesia“; 26/4 „De Atjehsche voertaal“).

Radio en Overheidsbemoeienis.

Bleef tot nu toe de Indische aether vrij van politiek, den 21sten April heeft de Gedong Nasional te Soerabaja via „Soeka Radio“ redevoeringen omgeroepen van bekende Inlandsche nationalistische voormannen als *Roeslan Wongsokoesoemo* en *dr. Soetomo*. De laatste sprak over de Fransche revolutie. Ook werden persberichten voorgelezen uit de Soeara Oemoen, een dagblad met politieke en nationalistische tendenzen. Deze uitzendingen zullen geregeld plaats hebben. Het *Soer. Hbl.* (23/4, 2de bl.) constateert, dat Bestuur en Politie zich hier plotseling gesteld zien tegenover het probleem, *hoe contrôle uitgeoefend kan worden op de politiek in den aether*; moet zij toegelaten worden of zal men haar, gezien het voorbeeld van Nederland, uit de lucht bannen. In Indië bestaat de verplichting een omroep-vergunning aan te vragen, doch praktisch kan iedereen omroepen zonder vergunning. Die omroep is dus vrij, ook die van dr. Soetomo en de zijnen. In afwachting van een regeling zal het intusschen zaak zijn te beginnen met alle politiek in den aether op te schorten.

Ook de *Java-Bode* (25/4 „Radio en Overheidsbemoeienis“) erkent de *urgentie van radio-controle*, maar dan van één die *repressief* optreedt en de bepaling der straf in handen legt van den rechter, met uitschakeling van administratieve instanties. Controle is zeer wel mogelijk zonder gebruik te maken van het middel der preventieve censuur, dat aanleiding geeft tot moeilijkheden en een politiek wapen wordt in handen der extremisten.

Het grootbedrijf.

Het Indisch grootbedrijf was tot vóór kort het proefstuk, waarop ieder democratisch of radicaal politicus de tanden wette; het was een dankbaar object. De malaise hamert thans zelfs in de meest democratische geesten: *dat de landshuishouding grootendeels op het grootbedrijf dreef en dat dit dus ook voor de bevolking van zoo uitstekend belang was*. Indien slechts barrières worden wegenomen en misverstanden uit den weg worden geruimd, vindt het grootbedrijf zijn weg zelf wel, meent *Z. (Soer. Hbl. 18/4, 2de bl.)*. Waar men verder gaat en verband wordt gelegd tusschen de schépping van nieuwe industrieën op Java en het Missie-belang, veroordeelt *Z.* dit als eene onlogische combinatie, welke eventueel voor beide partijen tot teleurstelling zou leiden.

De *Java-Bode* schrijft over „Textielindustrie in Ned-Indië“ (21/4, *G. Gutjahr*), „Leiders“ (20 en 21/4, v. *W.*) en „De ondernemers-organisaties“ (23/4, d. *V.*), het *Bat. Nwsbl.* over „De ontwikkeling van het textielbedrijf“ (26/4).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Het orgaan der Javaansche Katholieken *Swara Tama* van 18 Maart bevat een Javaansch artikel van den heer *I. J. Kasimo*, in het Maleisch vertaald in de *Soeara Katholiek* van 20 Maart en in 't Hollandsch in *De Koerier* van 26 Maart, geschreven naar aanleiding van de brochure *Buurman van Vreeden*: „Het beleid van Gouverneur Generaal de Graeff in *De Tijd*“. De heer *Kasimo* betuigt zijn groote instemming met deze brochure, omdat daarmee aangetoond wordt dat niet alle Katholieken de meening van den heer *Feber* deelen. Hij herinnert daarbij aan het „bepaald“ gewor-amendement *Feber* c.s. bij de behandeling van het wetsontwerp „de Indische Staatsregeling“ in de Tweede Kamer, waardoor het aantal Inheemsche zetels in den Volksraad van 30 tot 25 werd gereduceerd ten gunste van het aantal Europeesche zetels, dat van 25 tot 30 steeg en aan het feit dat door toedoen van G. G. de Graeff later weer wijziging kwam en de samenstelling van den Volksraad geregeld werd volgens het oorspronkelijk voorstel. Het is begrijpelijk dat een dergelijke wijze gedemonstreerd beleid van G. G. de Graeff moeilijk de instemming kon wegdragen van de Koloniale specialiteit der R. K. Staatspartij, die trouwens — zegt schrijver — al meer dan eens blij heeft gegeven in zijn opvattingen ten aanzien van de Koloniale politiek minder vooruitstrevend te zijn.

Schrijver wijst er verder op dat de meening van den heer *Buurman van Vreeden*: dat het beleid van G. G. de Graeff in groote lijnen inderdaad juist is geweest en in overeenstemming met de beginselen die ten grondslag liggen aan de Katholieke Koloniale Staatkunde, evenzeer gedeeld wordt door prof. dr. ir. *J. Schmutzer*.

Na verder opgemerkt te hebben dat ook het Katholieke Eerste Kamer-lid prof. dr. *Steger* dezelfde meening is toegedaan, komt de schr. tot zijn opinie dat de vorige Landvoogd evenals elk mensch wel eens een fout of vergissing zal hebben begaan doch zijn beleid in groote lijnen volkomen juist en in overeenstemming met de beginselen der Katholieke Staatkunde is geweest. Schr. spreekt de hoop uit dat een dergelijk beleid voortgang moge hebben, tot heil van de Indonesische volksgemeenschappen eenerzijds en het Nederlandsche volk anderzijds, dus tot beider voordeel.

De Katholieke hoofdredacteur van het Jogjasche blad *Sedio Tomo* (nrs. van 22/24 Maart) zegt in een beschouwing over de door hem ontvangen brochure *Buurman van Vreeden*, dat inderdaad bij een groot deel van de Europeesche bevolking dezer landen ontevredenheid en teleurstelling bestonden over de regeerperiode-de Graeff die thans, onder het bestuur van den huidige G. G., nog voortduren en tot uiting komen. Voor schrijver zelf beteekenen beide Landvoogden hetzelfde: zij zijn beide vertegenwoordigers van het Koloniaal bestuur, alleen hun manier van bestuursvoering kan natuurlijk niet geheel gelijk zijn. Maar wel verdient volgens schr. de aandacht: de bedoeling welke de heer *Feber* c.s. met hun geschrijf hebben, n.l. om invloed uit te oefenen op het huidige regeerbeleid. Schrijver geeft dan verschillende citaten uit de artikelen in „*De Tijd*“: wat er aangevoerd is tegen het economisch beleid en de keuze van raadsleden, de animositeit tusschen sana en sini en voert aan dat het pas eenige maanden geleden is dat van hoogerhand verklaard werd dat de verhouding tusschen de verschillende bevolkingsgroepen hier te lande bevredigend was. Ook schr. vestigt er, evenals de heer *Kasimo*, de aandacht op dat niet alle Katholieken in Nederland de meening van den heer *Feber* deelen, bewijzen de brochure *Buurman van Vreeden* en de meening van Mr. *Fock*. De opvattingen van den heer *Feber* zijn in strijd met het Katholieke beginsel van recht van zelfregeering. Vreemd is de houding der *Feber*-partij niet, als men denkt aan de woorden van wijlen *Van Lih*: dat wanneer men niet in staat is het Nederlandsche sentiment te onderdrukken of geheel af te leggen, men ook geen sympathie voelen kan met den Inlander en hem begrijpen. Zulke menschen scharen zich zelfs aan den kant van anti-Inlanders. Het is gelukkig dat niet allen in de Katholieke wereld het met den heer *Feber* eens zijn, o.a. *Dr. Schmutzer* en *Prof. Dr. Steger*. Schrijver besluit met tegenover de meening van den heer *Feber* te stelen de woorden van den heer *Thamrin* in den Volksraad in 1929: dat hij en zijn geestverwanten achter het regiem de Graeff staan.

De heer *Saeroen* van de *Siang Po* (23 Maart) stipt uit de brochure — aangezien veel van wat daarin staat ook door hem reeds is behandeld — slechts een tweetal opmerkingen aan, n.l. dat het G. G. *Fock* zelf is geweest die kort voor zijn aftreden den Min. van Koloniën heeft verzocht de aandacht van Jhr. de Graeff te vestigen op het verminderde vertrouwen van de bevolking in de Indische Regeering en dat de huidige G. G. de Jonge van zijn voorganger heeft gezegd dat hij Indië in een kerngezonden politieke toestand heeft achtergelaten. Schrijver blijft overigens bij zijn

ZEEVAARTSCHOOL SCHIERMONNIKOOG

Ouders, welke voor hun zoons een Zeevaarkundige opleiding wenschen, onder geregeld toezicht, kunnen inlichtingen vragen aan den Directeur. Goede pensions in een gezond en rustig dorp op ons Noordelijk Waddeneiland.

5102

meening dat een knapper diplomaat dan Jhr. de Graeff moeilijk gevonden kan worden.

Naar aanleiding van een artikel in Het Nws. v. d. Dag van N. I., waarin cijfers worden gegeven over de kosten van het Bureau voor de Volkslectuur en gesproken wordt van geldverspiling, zegt de redactie van de *Soeara Oemoem* (24 Maart) dat zij het voor gemiddeld bureau moet opnemen in nauw verband met hare verdediging van de actie te Kotaradja in zake de voertaakwestie en hare verdediging van het onderwijs tegen alle bezuiniging. De Volkslectuur verschaft den landgenooten lectuur door het uitgeven van nuttige boeken tegen zoo laag mogelijke prijzen en van tijdschriften met een groote verspreiding. Door het geven van goedkope lectuur wordt de kennis van het Inheemsche volk verrijkt. Wie van den inhoud der boeken en tijdschriften van Volkslectuur kennis neemt, ziet de hooge opvoedkundige waarde daarvan in. Door de vertaling van boeken uit vreemde talen wordt de Maleische taal vooruitgebracht en de woordenschat vergroot. In deze eerste periode van ontwakking van onze beschaving en vooral van de ontwikkeling van onze taal, kan Volkslectuur nog niet worden afgeschaft, is Volkslectuur nog nuttig voor ons. Is eenmaal de tijd gekomen dat wij zelve met hart en ziel onze eigen taal verzorgen en voor land en volk nuttige boeken uitgeven kunnen, dan pas zou Volkslectuur kunnen verdwijnen. Bezuiniging is in deze tijden wel noodig, maar men bezuinige niet op wat niet bezuinigd mag worden.

De *Bintang Timoer* erkent in haar nr. van 31 Maart dat „Balai Poestaka” als uitgeefster van hare bij allen welbekende boeken algemeen geprezen wordt, doch het blad komt er tegen op dat het bureau periodieken als „Pandji Poestaka”, „Kadjawan” en „Parahijangan” uitgeeft als „politiek tegengif”. Dit zal het blad blijven bestrijden.

In een beschouwing over de open-deur-politiek van de Regeering, in het bijzonder t. a. v. het vreemde kapitaal, merkt de *Sipatahoenan* van 26 Maart o.m. op dat in geen ander overheerscht land het buitenlandisch kapitaal zich vaster en in grooter omvang heeft vastgeworteld dan in Indië. Dit brengt der Regeering behalve financiële voordeelen ook de voldoening, vaak de meening te hooren verkondigen dat Indië een ontwikkeld land is. De Indonesiërs nu hebben in hun strijd voor de vrijheid niet alleen de Nederlanders, maar ook de buitenlanders, die hier hun kapitalen hebben belegd, tegenover zich. De opendeur-politiek bemoeilijkt dus de verwezenlijking van het streven der Indonesiërs naar de vrijheid.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgeverij, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië

No. 43 van 23 April: Uit den ouden syndicaats-tijd. I. De reorganisatiebancil (Nu het stormsein boven de bergcultures hangt en het tegenwoordige syndicaat op zijn grondvesten wankelt, moet het zijn nut hebben — zegt de redactie — eenige retrospectieve beschouwingen te leveren. Wij lezen uit de beschouwingen, dat het Nederlandsch-Indische Landbouw Syndicaat, de vorige organisatie dus, op 17 Januari 1908 geboren werd, zich ontpopte uit het „Algemeen Syndicaat voor Koffiecultuur en andere Bergcultures in Ned.-Indië”, welke vereeniging op haar beurt ontstaan was uit het Algemeen Koffie Syndicaat in Ned.-Indië, opgericht 11 October 1898, met het doel, de belangen der koffiecultuur in N.-I. in den meest algemeenen zin,

op alle gebied en met de meest uitgebreide middelen te bevorderen. Dit syndicaat was dus feitelijk niet anders dan een plantersbond.) — Een bestaansmogelijkheid, door M. (die aan iemand met een klein kapitaal in deze tijden van depressie en werkloosheid op Java's Noordkust vischhandel aanbeveelt). — Engelsche rubber visies — Welke winsten levert de karperteelt op? (uit het werk van dr. A. L. Buschkiel: De teelt van karpers en de beginselen der vischteelt). — Vruchtencultuur op Java (de handel in tropisch fruit verkeert niet in een idealen toestand. De handel is een voorname, zoo niet de voornaamste factor in de ontwikkeling van den tuinbouw. Organisatie ervan, bepaling van de grootte van het afzetgebied, en zoo mogelijk uitbreiding ervan, zullen een stimulerenden invloed op den algemeenen vooruitgang van tuinbouw uitoefenen.) — Veeveelt en aanplant van veevoeder-gewassen (als nevenbedrijf voor bergcultures). — Merken van theekisten voor Amerika (t.w. Java of Sumatra met de bijvoeging Dutch East Indies).

Djawa. Tijdschrift van het Java-instituut

No. 2-3 Maart-Juni: De ommegang met den Kangdjeng Toenggoel Woeloeng, door R. Soedjana Tirtokoesoema. — (op 21-22 Januari 1932 te Jogjakarta) — Snorrepijperijen, door J. S. en A. Brandts Buys—Van Zyp. — Het erfdeel der vaderen, door dr. K. A. H. Hidding—Hadji Hasan Moestapa's. Adatgebruiken der Soendaneezen, vertaald door R. Moem Sastrahadiprawira. Hoofdstuk IV (gebruiken bij de verzorging van een zwangere vrouw). — Javaansche uitgaven van volkslectuur (Balé Poestaka), door dr. C. Hooykaas (deze uitgeverij bestaat nage-nog 25 jaar, heeft bijna 1000 boekuitgaven bezorgd, het laatste jaar wederom een millioen periodieken verspreid en daarnaast een half millioen boeken van zijn persen zien komen van dunne „vodjes” a 1½ vel druks ter grootte van een briefkaart af, tot statige deelen van honderden bladzijden imperiaal formaat met talloze goede illustraties).

De Indische Post

No. 18 van 30 April: In Onze Meening bespreekt Z. het artikel in het Algemeen Handelsblad: Onze partner in Indië en zegt daarbij, dat de toestand in Indië veel erger is dan men in Holland weet of vermoedt. Een beroep wordt gedaan om Indië te steunen met ruime giften, welke kunnen worden besteed aan het vasthouden in dat land van goede werkkrachten. In Indië lag hun levenswerk, daar moet hun toekomst liggen. Zonder belangrijke hulp uit Holland, moet Indië velen terugzenden, die hier later noode zullen worden gemist. — Natuurlijke Historie voor de rijpere Indische jeugd op aanlokkelijke wijze in verzen verhaald, door dr. Jeronimus en voorzien van schoone en leerzame plaatjes door Cornelius Deudocus. — Uit de oude Sultansstad. Het ontstaan van de Zelfbesturende in Jogjakarta II (Tjoengkral Boebrak. Door oneenigheid uiteengevallen). — Nieuwe brouwerijen in Indië, door Amy Vorstman ten Have.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 9: Klinische en Pathologisch-Anatomische waarnemingen bij pestgevallen te Bandoeng, II, door dr. W. J. Roos van den Berg en dr. J. J. Th. Vos. — Orienteerend onderzoek naar de zoogenaamde Sendai-stammen, door dr. F. van Assendelft. — Over Azotaemie bij Malaria en andere infectieziekten, door dr. K. E. Surbek. — Een tweede geval van scabiës norvegica, door R. P. A. Ch. van Joost.

Onze Stem

No. 17 van 22 April: De Brassan-kolonie (met kaartje). — I. E. V. — Vrouwenorganisatie (samenwerking met andere Europeesche Vrouwenverenigingen). — Vrouwelijke getuigen bij Akten, door Joh. de Ruyter (de G.G. heeft een ontwerp-ordonnantie bij den Volksraad ingediend tot het toestaan van vrouwen als getuigen bij akten).

De Opbouw

Mei: De Indische in- en uitvoer in 1931, door mr. dr. J. H. van Zanten.

Spoor- en Tramwegen

No. 11 van 24 Mei: Een vermeldenswaardige non-stop-rit op een enkel-sporige lijn op Java, door A. L. de Bruyn Kops.

Tropisch Nederland

No. 1 van 2 Mei: Ofschoon dit tijdschrift ons niet meer ter vermelding bereikt, willen we melding maken van de volgende artikelen: De eerste protestantsche kerken te Batavia, door A. Hallema (ter herdenking van de eerste steenlegging der Hollandsche kerk te Batavia op 30 Mei 1630). — Een tocht naar Suriname's binnenland 17 Maart—3 April 1930, door mr. dr. F. L. J. van Haaren (de procureur-generaal in Suriname geeft een rijk ver-

luchte beschrijving van diens reis). — Nederlands roeping in Indië. Hare grondslagen in den bevolkingstoestand, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. I. Alle drie artikelen worden in nr. 2 van 16 Mei vervolgd.

Het Ziekenhuiswezen

Nos. 2 en 3: Het ziekenhuis en de ziekenhuis-verpleging aan Kaap de Goede Hoop (+1650—+1800), door A. Hallema (op onderhoudende wijze verhaalt de schrijver het ontstaan van het eerste ziekenhuis aan de Kaap onder de O.I.C. en de ziekten waarmede de schepen met hun bemanningen te kampen hadden, zoodat zij bij honderdtallen stierven. Het eerste ziekenhuis stichtte Van Riebeeck in den „Uythoek”, het tweede werd 24 Oct. 1699 geopend onder W. A. van der Stel. Onder Van Plettenberg kwam het derde, nog grooter gebouw, waarvan 2 Nov. 1772 de fundamenten werden gelegd, maar welks bouw een lange lijdensgeschiedenis was.)

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

De Katholieke missiën en het Christelijk huisgezin. Mei. In Memoriam Z.H. Exc. Mgr. Arn. Verstraelen. Apost. Vicaris der Kleine Soenda-eilanden (met talrijke afbeeldingen). — Nieuws van de Missievelden.

Koloniaal Missietijdschrift. Afl. V. Mei 15. Berber. De oudste buitenparochie van Curaçao 1832—1932, door P. A. Euwens. II. — Brieven van Casper de Heselle. Missionaris in N. O. Indië, 1851—1854. — Jaarverslag der Missie van Suriname in 1931 (van de 26670 zielen wonen er 9949 in Paramaribo).

Nederlandsch Zendingsblad. Mei. Zeven jonge zaaiers, door G. Stap—Cladder. — Voor de derde maal naar Nieuw-Guinee, door Jac. Bijkerk (n.l. de familie Bijkerk). — Medische Zending op Nieuw-Guinee (dr. J. Bierdrager is 30 Maart met vrouw en kind vertrokken). — Naar Nieuw Guinee (de heer F. C. Kamma en mej. M. van Dijk).

Ons Suriname. Mei. De strijd om het gerwoud van Suriname (verslag van het werk onder de Aucaners aan de Tapanahony over het jaar 1931, door den inlandschen evangelist H. Leerdam). — Inwijding kerk Kamp Saramaccapolder, door v. L. — Herrnhutter Zendingsjubileum-sluitzegels (de eerste serie die verscheen is de Zinzendorf-serie sluitzegels, 25 cent de 18 stuks in 6 verschillende typen in keurigen omslag).

Wolanda-Hindia. Mei. De Wajang VIII, door dr. H. Kraemer. — Kampeeren op Java. II, door dr. C. L. van Doorn. — Een reis door Zuid-Oost Borneo, door dr. K. J. Brouwer.

Het Zendingsblad van de Gereformeerde Kerken in Nederland. Mei. De Zendingshoogleraar. De crisis en onze opleidings-scholen voor Inl. onderwijzers. — De opleidings-school op Soemba. — Komst van mej. dr. Dreckmeier te Mangelang. — Ds. W. van Dijk en gezin (met foto). — Drie-maandelijksch verslag van de zending in de Residentie Banjoemas. (1 Oct.—31 Dec. 1931).

BOEKENSCHOUW.

Gewogen en te licht bevonden, door E. H. B. Brascamp (1ste vervolg 1931 op de uitgave van 1921).

Javaansch—Nederlandsch Woordenboek, 3de druk 1932, door P. Jansz. Boekh. Van Dorp & Co., Batavia, 's-Gravenhage.

Jan Compagnie, door Arthur van Schendel. Deze roman die in Groot Nederland verschijnt zal in October bij Nygh en Van Ditmar te Rotterdam uitkomen.

Inzending Surinaamsche Citrus-vruchten, Terras particulier pavillioen, ingezonden door C. L. Tomson, Kwartellaan 45 op de Indische Tentoonstelling. Een met platen verlichte beschrijving.

Beknopte Maleische Grammatica, door C. A. Mees, 2de druk. C. A. Mees, Santpoort.

Vrouwen in Indië, door ir. C. Swaan—Koopman. H. J. Paris, Amsterdam.

Bijdrage tot de kennis der Volksgeneeskruiden van Nederlandsch West-Indië. Proefschrift door mej. A. S. C. Meyer, bij de bevordering tot doctor in de wis- en natuurkunde te Utrecht.

Compagniesbescheiden en aanverwante archivalia in Britsch-Indië en op Ceylon, door mr. J. van Kan. Verslag van een onderzoek in 1929—1930 op last van den gouverneur-generaal ingesteld. Batavia. G. Kolff & Co., Mart. Nijhoff, Den Haag.

Handboek van het bestuur der Katholieke Kerk, door P. J. L. M. Goulmy, Mart. Nijhoff (waarin de Antillen) f 2,40 (f 3,25).

West-Indische Kamer. Jaarverslag 1931.

Koloniale Postspaarbank. Curaçao. Verslag over 1931.

Nederland te Parijs 1931. Gedenkboek van de Nederlandsche deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling, samengesteld door dr. H. H. Zeylstra Fzn. Uitg. van de vereeniging Oost en West. Steendrukkerij „De IJsel”. Deventer. f 6,50 of bij Oost en West, Korte Voorhout 6, Den Haag.

Loeb's Jubileum

1882-1932

KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

BIJ ELKEN AANKOOP VANAF FL. 50.— EEN *Jubileum's Geschenk*

NOORDEINDE 107-109

W. J. STOKVIS

Kon. Fabriek van Metaalwerken 5370
Heerengracht 9 - Den Haag

**SANITAIR
VERLICHTING
VERWARMING**

Grootste sortering — Laagste prijzen

Ch. F. RIJKEN & Co.

Pianofabrikanten 5373

NOORDEINDE 154, DEN HAAG

Hofleveranciers Telefoon 112523 - Giro No. 31010

A. M. v. EMBDEN & Co.

SPUI 24 - DEN HAAG

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPSKISTEN
EMAILLE GOEDEREN

5374

Haagsche Verwarmings Industrie N.V.

Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469

5373

**CENTRALE VERWARMING
GASINSTALLATIE EN OLIESTOOKINRICHTING**

DE PRIJS VAN
WELLNER-ZILVER
IS VERLAAGD

J. v. WILLIGEN & ZONEN
JUWELIERS — DEN HAAG
HOEK PIET HEIN—
ZOUTMANSTRAAT

5371

Voor verzending, opslag en emballeeren
Uwer bagage, wende men zich tot

Fa Boelhouwer, Kruswijk & Balhuizen
Fijnjekade 25—35, Den Haag. Tel. 112190.

Tevens Motorboot- en Autosneldiensten naar en
van Noord-Holland, Utrecht, Groningen, Friesland,
Drente, Overijssel en Gelderland. 5386

DE STOFZUIGER-CENTRALE

Directeur: P. ELZERMAN
Levering van alle merken
Stofzuigers en Boenmachines
Speciale Verhuurinrichting

5392

Hoofdkantoor: **Lange Houtstraat 14**

— Telefoon 115123 —

MEERPOEL
heeft *méér keus*

PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
FILIALEN: HEERENGRACHT 44 a. TEL. 114173
COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEL. TEL. 333128

5382

Uw adres voor:

Edison-, Crystalphone-
en Philips-

Apparaten en Luidsprekers

Kunstzaal Edison

's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765.

5378

HULPDIENST STICHTING CONTRÔLEWONINGEN

Tel. 118436. Kantoor Zomerweg. Giro 138412.

Speciaal ingericht voor het schoonmaken van Huizen,
Gebouwen. Dienst verhuizingen en transport door
geheel Europa. — Inlichtingen ook:

Bijkantoor: LAAN VAN MEERDERVOORT 338.

— Telefoon 392179 — 5391

GEMEUBILEERDE WONINGEN

Heerenhuizen huurprijs f175.— tot f185.— p. m.
Dubbele Bovenhuizen " f135.— tot f140.— p. m.
Benedenwoningen " f115.— per maand
Etagewoningen " f80.— tot f100.— p. m.

alles compleet gemeubileerd en direct te betrekken.

De beste aanbevelingen uit alle kringen. 5010

N.V. v/h CORSMIT, BROSSOIS & Co.
's-Gravenhage - Korte Houtstraat 14E - Tel. 113229

Dit zijn Uwe adressen!!!

Suriname

Aan het Voorloopig Verslag der Koloniale Staten over de begroting voor 1933 is het volgende ontleend:

Het na de gehouden besprekingen samengesteld ontwerp doet duidelijk zien, dat bij bestuur en staten de wensch voorziet, om onder de moeilijke economische omstandigheden welke met de geheele wereld ook dit land doormaakt, de uiterste zuinigheid te betrachten. Vroeger reeds herhaaldelijk in het college uitgesproken wenschen betreffende vereenvoudiging van den dienst zijn onder den drang der omstandigheden nu door het bestuur aanvaard. Thans moet dezerzijds echter weer de wensch geunt, dat het loopend dienstjaar verder zal leeren en of daaruit niet de gevolgtrekking zal moeten worden gemaakt, dat de geraamde cijfers geen voldoende waarborg bieden om 'slands huishouding naar behooren te voeren. In dit geval zou op hooger steun van het moederland gerekend moeten kunnen worden of zouden verder bezuiniging brengende reorganisaties van den dienst moeten worden overwogen, daar het onmogelijk zal blijken door verzwaring van de reeds hoog opgevoerde belastingen 'slands inkomsten te vergroeten.

Dat er niet zal kunnen worden gerekend op onbepaalde of zelfs sterk verhoogde geldelijke steun van het moederland, dat zelf ook hevig lijdt onder de economische crisis, staat wel vast. Met voldoening nam men echter de steeds toenemende belangstelling waar, welke daar voor Suriname bestaat; terwijl wat Nederland reeds deed voor dit gebieds-deel dankbaar wordt erkend. Het is echter dringend noodig zich tijdig rekenschap te geven van den zeker nog geruimen tijd voortdurend slechten toestand, waaruit bij uiteindelijke wijziging ten goede een nog verder dan thans reeds verarmd Suriname te voorschijn zal komen, welks economische opbouw op-

nieuw en dan zeker met krachtigen moederland-schen steun ter hand genomen zal moeten worden.

Onder deze omstandigheden en met dit vooruitzicht veroorloven de Koloniale Staten zich een krachtig beroep op het bestuur te doen, teneinde den minister van Koloniën te willen overtuigen van de noodzakelijkheid de plannen voor de aan te leggen waterleiding van Paramaribo op te geven, althans hunne uitvoering te verschuiven voor een reeks van jaren. Niet alleen acht het college het ongewenscht, dat zulk een groot bedrag aan Moederlandsch kapitaal voor dit doel wordt vastgesteld ten dienste van de stad, terwijl voor opbouw van eenige vervaart der bevolking in de eerste plaats het producerend deel des lands, dus de buitendistricten, in aanmerking komt, maar evenzeer is men beducht, voor de zware lasten, welke door de toe te passen opruiming van vergaarbakken en het verplicht gebruik van leidingwater op de verarmde bevolking zullen komen te drukken, die deze zeker niet zal kunnen dragen.

Uit het „Jaarverslag der West-Indische Kamer over 1931” knippen wij het volgende:

„De voorzitter, de secretaris en de archivaris hadden in den loop van het jaar herhaaldelijk gelegenheid gewenschte inlichtingen omtrent Suriname en Curaçao te verstrekken.

Naar aanleiding van het voornemen van den minister van Koloniën een of meer deskundigen naar Suriname te zenden ten einde voor de zooveelste maal den toestand te bestudeeren, richtte de Kamer zich schriftelijk tot genoemden minister om te betoogen, dat zij die uitzending feitelijk overbodig achtte, gezien het groote aantal gegevens, waarover men reeds beschikt.

Meer heil werd verwacht van de instelling hier te lande van een lichaam, samengesteld uit de kundigste mannen op hun gebied, dat in opdracht kreeg de verschillende hulpbronnen der kolonie te bestudeeren, daarvoor een studieplan op te maken, waarvan de geregelde uitvoering reeds bij voorbaat

gewaarborgd was, wanneer het binnen de perken van de ter beschikking te stellen middelen bleef.

Juist de weinige continuïteit, die steeds het kenmerk geweest is van het ontwikkelingswerk voor de kolonie, achtte men een der voornaamste oorzaken van de mislukking van dat werk.”

Verder lezen wij in het verslag dat de medewerking der Kamer werd ingeroepen door de firma Wolters te Groningen voor de revisie van de in Bos' schoolatlas voorkomende kaarten van Suriname en Curaçao enz.

De Kamer heeft verder het plan in studie om een aanvulling te leveren op de „Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië, samengesteld door dr. H. D. Benjamins en Joh. F. Snelleman.

Onder het hoofd „De Flora van Suriname” in de N. R. Ct. van 26 Mei, Ochtenblad C, een interessant artikel van prof. dr. F. A. F. C. Went, naar aanleiding van de door prof. Pulle aangevangen uitgave van een Flora van Suriname, mogelijk gemaakt door den steun van het Van Eedenfonds. De uitgave gaat uit van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, als Mededeeling no. 11 van de afdeling Handelsmuseum.

De Flora zal uitsluitend de Phanerogamen behandelen.

„Wij mogen verwachten — aldus prof. Went — dat het werk binnen enkele jaren volledig verschenen zal zijn. Dan beschikt een tropisch deel van het Rijk over een flora, zoo volledig als wellicht geen ander tropisch gebied der aarde; zeker zal het aangrenzende Guyana, noch Britsch-, noch Fransch, zich hiermee kunnen vergelijken, om van Brazilië geheel te zwijgen”....

„Eén opmerking moge daaraan nog worden toegevoegd. Het blijkt telkens weer hoe gering onze kennis van Suriname nog is. Zoodra men er toe wil overgaan den een of anderen maatregel te nemen, blijkt het, dat men niet over de noodige gegevens beschikt, waarop zulk een maatregel ge-

baseerd zou moeten worden, vandaar een tasten in het duister, dat dikwijls tot groote teleurstellingen voert, die men dan aan het ongelukkige Suriname toeschrijft in plaats van aan eigen onkunde. Daarom valt elke vermeerdering van onze kennis ook uit een praktisch oogpunt toe te juichen en dat geldt in het bijzonder voor de kennis van de flora, die ons niet alleen behoedt tegen het schermen met groote woorden, maar die ons tevens een aanwijzing kan geven omtrent de gewassen, die men met kans op succes in Suriname zou kunnen kweken.

Maar geheel afgezien van het praktische nut mag ook nog wel gewezen worden op den zedelijken plicht van elke koloniseerende mogendheid, om de kolonie (wanneer ik dat woord hog bezigen mag) zoo nauwkeurig mogelijk te leeren kennen. En ook in dat opzicht is de verschijning van Pulle's Flora van Suriname een verheugend feit".

Curaçao

Koloniale Spaarbank.

In 1931 daalde het aantal inlagen met ruim 40 procent; ongeveer f72.000.— is meer uitbetaald dan ingelegd. Aruba daarentegen ging vooruit: het bedrag der inlagen vermeerde met f62.000.—. 31 December waren er 6544 inleggers, met een bedrag van f726.707.94. De beurswaarde der effecten was f653.062.75. Er is een achteruitgang in de waarde der fondsen van f102.995.37, waarvan 18 Febr. al weer f30.000 was ingehaald.

Scheepvaart.

Van 1 Jan.—31 Maart 1932 kwamen 50 stoomschepen minder binnen op Curaçao dan in hetzelfde tijdvak van 1931. De inhoud nam echter toe met ongeveer 150.000 M³ netto. Het aantal zeilschepen was 91 minder met ruim 10.000 M³.

De *Amigoe* deelt nog eenige cijfers mee over 1931:

Curaçao 4644 stoomsch., metende 27.623.363 M³ netto.

Aruba 3433 stoomsch., metende 17.901.984 M³ netto.

Wat het aantal schepen betreft komt Curaçao op de 33ste plaats der wereldhavens, wanneer de schepen der kustvaart meegerekend worden; onder de Amerikaansche havens op de 6de plaats. Aruba op de 48ste en 11de plaats. Wat netto tonnenmaat betreft komt Curaçao op de derde plaats, na New-York en Londen, Aruba op de 10de.

Alles vergeleken met de gegevens der Rotterdamse Kamer van Koophandel.

Studiecommissie Oost en West.

Als gedelegeerde op Curaçao dezer commissie is benoemd de heer H. J. C. Schroeder, inspecteur van het onderwijs.

Bevolkingscijfer.

Op 31 Dec. 1931 waren op Curaçao 45.218 personen tegen ruim 50.000 einde 1930. Aruba daalde van 15.659 op 11.392, Bonaire kwam van 5733 op 5807. St. Eustatius vermeerderde van 955 tot 1007. De cijfers van Saba kloppen niet op den staat in de *Amigoe* en die van St. Martin waren nog niet ontvangen.

Jaarvergadering.

Omtrent de voordracht van Mr. Van Dijk op de jaarvergadering onzer afdeeling Curaçao schrijft de *Amigoe*:

De reis begon in Nederland, waarbij we al aanstonds te hooren kregen de verschillende mogelijkheden waarmee we in Oost-Indië kunnen komen.

De Indische dagindeeling en het Indisch huis brachten ons dadelijk in een Oostersche sfeer, waarin we ons rejsje gingen maken 'door Java.

De verschillende steden werden besproken, de spoorwegen in Indië, de cultures als thee en rijst en verder werden we ingeleid in de rechtspraak, het schimmenspel en de zoutregie enz.

Bij Bali kwam het waterschapsrecht ter sprake, bij Lombok de verschillende opstanden in Indië en aldus wist spr. aan de verschillende eilanden zeer interessante bijzonderheden vast te knopen, die op een echt prettige en gezellige wijze een mooi beeld van Indië gaven. De heer Van Dijk deed in ons het verlangen opkomen naar meer en we gelooven zeker, dat hij het publiek zou gerieven, wanneer we later nog eens van hem te hooren kregen een speciaal onderwerp over b.v. het waterschapsrecht op Bali; de Minangkabouwers, Bataks, Boroboedoer etc.

Errata!

O, die vreemde woorden!

Uit het Voorloopig verslag van den Kolonialen raad over de begroting voor 1932: „Betreurd werd dat de... proclamatie... in dezen zin minder gelukkig geredacteerd is, dat daarin... voorzichtigheid aanbevolen werd.

Uit den Verren Vreemde

Het halve-eeuwest van the British North Borneo Company.

In Mei heeft onze buurstaat in Noord-Borneo zijn gouden feest gevierd. De positie van dezen staat in de groote Britsche gemeenschap is een zeer eigenaardige. Zij komt nog overeen met die welke de overzeesche geöctrooieerde compagnieën voorheen hadden, handelslichamen met staatsmacht, maar terwijl deze oude verdwenen om geheel op te gaan in den staat wiens vlag zij voerden, ontstond British North Borneo juist. De maatschappij staat is, meenen wij, de eenige overgeblevene van dit type. Een brokje geschiedenis, ontleend aan de Encyclopaedia Britannica. Ook prof. dr. H. T. Colenbrander geeft in Koloniale geschiedenis I interessante bijzonderheden (blz. 330).

Het eiland Laboan werd in 1848 door Engeland, als een kroonkolonie bezet, dit mag beschouwd worden als het punt van uitgang voor de vernieuwde aanraking met het gedeelte van N.-Borneo, benoorden Broenei. In 1872 vestigde de „Labuan trading company" zich te Sandakan, de goede haven op de noordkust. In 1878 wist mr. A. Dent den sultan van Soeloe er toe te brengen aan een syndicaat, gevormd door den heer Dent en den Oostenrijker baron v. Overbeck, al zijn rechten op het noordelijkste gedeelte van Borneo, over welk gebied hij de opperheer was; over te dragen. De hoofdleiders van het syndicaat waren Sir R. Alcock, Admiraal Sir H. Keppel en mr. R. B. Martin. In 1881 werd de „British North Borneo provisional association, limited"; in het leven geroepen om de van den sultan verkregen concessie over te nemen, en in November van dat jaar werd een verzoek gericht tot koningin Victoria om een koninklijk charter te verkrijgen. Dit werd verleend. In Mei 1882 kwam de „British North Borneo Company" tot stand. Deze nam voor het vermelde gebied alle soevereine en territoriale rechten over en zette zich spoedig tot organisatie van het bestuur van het verworven bezit.

De compagnie heeft nadien nog op meer gebied rechten verkregen, haar verleend door den sultan van Broenei. De Poetatan-rivier kwam in Mei 1884, het Padas-district in November van dat jaar, de Kawang rivier in Februari en de Mantanassi-eilanden in April 1885 onder haar beheer.

In 1888 werd zij als „State of North Borneo" een Britsch protectoraat.

In Maart 1898 kwam 't tot een regeling met den sultan van Broenei, waarbij deze aan de compagnie de ten N. van de Padas-rivier gelegen districten afstond. Zoo werd het gebied afgerond en worden de streken, die als niemandsland een uitwijkplaats voor minder gunstige elementen waren, onder toezicht en bestuur gebracht.

In de laatste jaren van de vorige eeuw heeft Mat Saleh onrust gestookt, die krachtig optreden noodzakelijk maakte. Na zijn dood in Januari 1900 verliep deze beweging. De ontwikkeling van het land ging zonder politieke strubbelingen van teekenis, voort.

Tot zoover het geschiedkundig overzicht der Enc. Brit. Wij voegen er verdere bijzonderheden aan toe, ontleend aan verschillende bronnen.

In 1888 werd niet alleen over dezen staat het Britsche mandaat-aanvaard, doch tegelijkertijd over de twee andere N.-Borneosche staten: Serawak en Broenei. Deze landen hebben een onafhankelijke, soevereine regering behouden, maar voor de aanrakingen met het buitenland en voor afstand van grondgebied heeft Groot-Brittanje zich alle zeggenschap voorbehouden. De gouverneur van de Straits Settlements, te Singapore, voert in zijn uitgebreiden titel ook dien van „Britsch agent for Borneo", maar bemoeienis met die staten heeft hij toch zoo goed als niet.

Overeenkomstig het verleende charter wordt de Mij. bestuurd door een Raad van directeuren, die te Londen zetelt, een hunner is voorzitter van de Mij. Deze raad benoemt den gouverneur van den staat, die ook den titel draagt van commander in Chief. Thans is dat sedert 1930 Z.Exc. A. F. Richards. De benoeming moet goedgekeurd worden door den minister van Koloniën. De militaire macht is een politietroep van 600 à 700 man. Alle ambtenaren worden ook benoemd door dien raad, zonder bemoeienis van de Br. regering. Voor de wetgeving wordt de gouverneur terzijde gestaan door een Legislative council, die 9 ambtelijke en 5 niet-officieele leden telt, hierin hebben de hoogste ambtenaren en enkele inlandsche hoofden zitting.

Het gebied, waarvan de bevolking op ruim 270.000 zielen wordt gesteld, is verdeeld in vier bestuursresidenties. Naast de inboorlingen, die meereendeels Mohammedanen zijn, leven ongeveer 40.000 Chinezen en een 600-tal Europeanen.

De wetten hebben de „Indian codes of criminal and civil procedure" tot grondslag, gewijzigd en aangevuld met plaatselijke ordonnantie. De gouver-

Nagekomen Berichten.

Algemeene Vergadering der Vereeniging „Oost en West", op 25 Juni 1932.

Het Hoofdbestuur heeft gemeend, onze Algemeene Vergadering, die eerst op den 18en Juni a.s. vastgesteld was, een week te moeten uitstellen, met het oog op het Congres Nederland Overzee, dat op 22, 23 en 24 Juni in de Theaterzaal van de Indische Tentoonstelling gehouden wordt en waardoor den leden, die, en het Congres en onze algemeene vergadering wenschen mede te maken de gelegenheid geboden wordt, zulks achter elkaar af te doen.

Het ligt in het voornemen van het Hoofdbestuur voor hen, die dezen wensch tijdig doen kennen, te trachten van de Nederlandsche Spoorwegen goedkope retours, die 4 dagen geldig zijn, te verkrijgen.

Men geve zich dus ten spoedigste bij het Hoofdbestuur op, waarna zal worden nagegaan of de belangstelling groot genoeg is, om de noodige stappen bij de Spoorwegen te doen.

Tevens zal getracht worden de Congreskaart à f1.50 ook voor den dag van onze algemeene vergadering geldig te doen zijn, wat bij het Tentoonstellingsbestuur zal worden aangevraagd.

NEDERL. STAATSLOTERIJ

Collectrice: H. G. C. CANNEEL

Lid van „Oost en West" 5115

Verkoop Loten voor de volgende loterij begint 6 Juni 1932.

FREDERIK HENDRIKLAAN 95 — DEN HAAG

neur is voorzitter van het Hooggerechtshof en van het Hof van appel. De residenten zijn rechters in straf- en civiele zaken, alsook magistraten. Er is een Imam's court voor Mohammedanen; voorts zijn er inlandsche gerechten, waar volgens de adat wordt rechtgesproken.

Hoofdstad is Sandakan aan de O.-kust. Op de W.-kust loopt een spoorweg van de goede haven Jesselton eerst langs de kust en dan meer landwaarts naar de rubberstreek, met Beaufort, Melalap en Weston (bij de baai van Broenei).

Is het eiland Borneo in ronde cijfers 741.500 K.M.², het totaal der drie Br. protectaten 196.000 K.M.², Br. N. B. beslaat hiervan ruim 80.500 K.M.², d.i. 21/3 maal de oppervlakte van ons vaderland.

Het binnenland is bergachtig. De Kinibaloe is, met 4566 M., de hoogste top van Borneo. Uitgestrekte boschgebieden zijn nog weinig of niet door Europeanen betreden. Bevolking, verkenning, opname dringen van de kust, langs de vele rivieren, langzaam verder in het land door.

Hebben wij zoo 't een en ander verteld over den staat, die de vorige maand in Londen en in Borneo's noordelijken uithoek een oud of jong (naar men 't nemen wil) verjaarsfeest gevierd heeft, de aanraking van Nederland met zijn buurman ginds heeft ook een geschiedenis, waarover wij nu nog iets in herinnering willen brengen.*)

De vestiging van de Br. N.B.C. riep in ons land de belangstelling voor dat gedeelte van den archipel weer op. In de Tweede en de Eerste Kamer werd over de rechten en over het gevoerde regeringsbeleid gesproken, eenige pennen kwamen in beweging. Er kon echter geen ander resultaat worden bereikt, dan dat men in het gebeurde berustend, tevens de waarschuwing deed hooren, nu voor spoedige vaststelling der grenzen te zorgen om te voorkomen dat men in onaangename verwickelingen zou geraken met de burens, alsook dat zich een geval zou herhalen in den trant van dat wat zich nu had afgespeeld. Deze aansporing bleek al dadelijk reden van bestaan te hebben. Liep de aan de heeren Dent en v. Overbeck verleende concessie zuidwaarts tot aan de Seboekoe-rivier, het door Nederland met den sultan van Boeloengan gesloten contract nam de Tawao-rivier als grens aan. Daar deze noordelijk loopt van de Seboekoe, was het land tusschen deze twee rivieren in de officieele stukken aan beide partijen toegewezen. In 1883 werd Moeara Tawao standplaats van een Nederlandschen controleur; de buurstaat protesteerde; maar de controleur bleef. Het geschil is eerst opgelost, door een compromis, bij gelegenheid van de 20 Juni 1891 te Londen gesloten overeenkomst, die beoogde een grensregeling te verkrijgen over de geheele breedte van Borneo.

De grenslijn werd niet in bijzonderheden aangegeven en vastgelegd in het binnenland. Dit toch is meerendeels plaatselijk nog niet verkend. Tusschen het Nederlandsche en het Britsche gebied zijn een

VICTORIA-WATER

OBERIANMSTEIN

HEERLIJK

GEZOND

NATUURLIJK BRONWATER

5504

aantal punten, aan de kust en in het binnenland (toppen, waterscheidingen), door rechte lijnen verbonden; deze bepalen slechts benaderend de gedachte grens.

De juiste ligging der grenslijn moest later in onderling overleg worden vastgelegd, op de tijdstippen die de Ned. en de Br. regeeringen hiervoor geschikt zullen oordeelen.

In 1901 van ter O.-kust en op de kust van het daar liggende eiland Sibetik grenspalen geplaatst, waartoe een Ned. en een Br. opnemingsvaartuig hebben samengewerkt. De „Makassar" onder luit. t.z. 1e kl. Hoven en de „Waterwiche" onder luit. comm. Lyne. Hierbij bleef 't voorloopig.

Maar toen er meer beweging in onderzoekingen en verkenningen kwam, en toen er door sneltochten, belastingkwesies en handelingen van pioniers, grensgeschilpunten op te lossen kwamen, deed zich de behoefte gevoelen van een nauwkeuriger bepaling van die grens in het binnenland. De Br. regeering kwam met de onze overeen om hiervoor een commissie naar het terrein te zenden. Voor Indië werden benoemd de kapt. v.d. Gen. staf P. van Genderen Stort, de ing. v.d. triang. brig. J. H. G. Schepers en de luit. t.z. 2e kl. E. A. Vrede; voor Br. N. B. de off. 1e kl. H. W. L. Bunbury, surveyer G. S. V. Kedell. Om een denkbeeld te geven van hetgeen met een dergelijke expeditie gemoeid gaat, melden wij alleen maar, dat zij in totaal bestond uit 245 man.

Den 8en Juni 1912 ontmoetten de leden der expeditie elkander. Den 12en werd de tocht ingezet naar de boven-Sembakoeng, een rivier die ten Z. van de Seboekoe uitmondt. Van daar werd, door de gebieden van de Seboekoe en van de Tawao, tot den 1en Februari 1913 in gemeenschappelijk overleg doorgewerkt. Den 17en d.a.v. werd het verslag te Tawao getekend. De grens is tot het hoogste punt, Boekit Padas, nauwkeurig omschreven. In 1914 is ook de grens op het eiland Sibetik afgebakend.

Hiermede is dit werk voor de afscheiding tusschen ons gebied en dat der Br. N. B. C. volbracht. Zoo ver zijn wij nog niet voor het overige Borneo, waar wij Broenei en Serawak tot bureu hebben.

Van de in Br. N. B. toegepaste cultures, heeft eigenlijk alleen de rubbercultuur een hooge vlucht genomen. Daar deze er in niet mindere mate getroffen is dan elders, zal dit de goede stemming wel wat hebben geschaad; maar gevierd is er toch, in hoop en vertrouwen op betere tijden. Mochten deze lang op zich laten wachten, dan zou ook deze laatste der geotrooieerde compagnieën een onzekere toekomst tegemoet kunnen gaan.

*) Voor uitvoeriger overzicht zie: De Indische Gids. 1930. II. blz. 676 e.v.

Boekaankondiging.

Bij de N.V. Erven P. Noordhoff te Groningen—Batavia, Boekhandel en Uitgeverszaak, is verschenen:

Leerboek der Wereldgeschiedenis, voornamelijk voor A. M. S., H. I. K. en H. C. K., door Dr. J. C. de Haan.

Het eerste deel — het tweede komt binnen afzienbaren tijd van de pers — loopt tot ongeveer 1600 na Chr.

Het werk is, volgens den schr. „bestemd voor de Middelbare scholen, waar de groote meerderheid der leerlingen wordt gevormd door Inlanders en Chineezers. Daarom is aan de geschiedenis van de Oostersche volken een zeer ruime plaats gegeven".

Het vlot geschreven leerboek met tal van afbeeldingen is verkrijgbaar ad f.2.10; geb. f.2.60.

Van onze Adverteerders.

Toerisme in eigen land.

In een prospectus van „Amova", Korte Poten 25, Den Haag, lezen wij:

Als pioniers op het gebied van toerisme met reisauto's hebben wij het noodig gevonden onzen cliënten weer eenige nieuwe toeren voor te leggen, of bekende toeren aan te vullen met nieuwigheden.

De toeren zijn deels belangrijk door het bezoeken van groote bouwwerken, waardoor Nederland tot ver over de grenzen beroemd is, deels om het natuurschoon en tenslotte toeren, die belangrijk zijn, omdat wij daarbij plaatsen bezoeken, waar nog oude gebruiken en bijzondere kleederdrachten worden aangetroffen.

De toeren worden uitgevoerd met de van ons bekende luxe Studebaker reisauto's, die een ruim uitzicht geven en blijkbaar zoo goed zijn, dat wij vanuit het buitenland het niet weinig vleeiende verzoek ontvingen om onze auto's daarheen te zenden tot het uitvoeren van reizen voor een groot reisbureau.

Onze chauffeurs zijn geroutineerd in het rijden met groote auto's, zoowel in het binnen- als buitenland. Zij zijn als regel jarenlang, of van de oprichting onzer N.V.

in onzen dienst. Dit gevoegd bij de voortdurende controle op ons materiaal garandeert den deelnemers vrijwel volkomen veiligheid.

Reserveert steeds uwe plaatsen, u is dan zeker, dat u een bepaalde plaats heeft. Wij nemen de risico van slecht weer, daar u de plaatsen, ook al zijn zij betaald, een uur voor het vertrek kunt afbestellen, waarbij eventueel gedane betalingen gerestitueerd worden. Het reserveeren is gratis.

Op de dagtoeren wordt eenige malen gestopt om de passagiers in de gelegenheid te stellen iets te gebruiken, te wandelen, e.d. Als regel wordt dit gedaan in de buurt van een hotel of restaurant. Wij willen er echter met nadruk op wijzen, dat niemand verplicht is zoo'n gelegenheid binnen te gaan. Ieder is geheel vrij. De Amova ook. Zij heeft met geen enkele restauratie iets te maken.

Eén telefoontje aan de Amova: 117666 en onze lezers kunnen alle inlichtingen over de reisprogramma's bekomen.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Curaçao.

De heer H. J. A. Schroeder, bestuurslid dezer afdeeling, Inspecteur van het Onderwijs, is opgetreden als vertegenwoordiger der *Studie-Commissie van de Vereeniging „Oost en West"*.

Genoemde heer is gaarne bereid alle mogelijke inlichtingen te verstrekken.

Afdeeling Leiden.

Geslaagde propaganda-avond.

De op Woensdagavond 25 Mei j.l. in den Leidschen Schouwburg gegeven propaganda-avond van „Oost en West", met medewerking van de Indische Vereen. van het L. S. C. en de Indologenvereening mag volledig geslaagd worden genoemd.

Geopend werd bij afwezigheid van den voorzitter door den heer prof. dr. Ph. S. van Ronkel. Deze heette allereerst de civiele, militaire en universiteits-autoriteiten welkom om dan de vrij talrijke aanwezigen te plaatsen voor de vraag: Is Leiden genoegzaam bekend met de vereeniging Oost en West? Juist Leiden moest dat toch zijn, gezien de groote universiteitsbelangen met Indië, doch helaas is het anders. Hij deed een geestig beroep om zich aan te sluiten, verwijzend naar de diverse nuttige instellingen der vereeniging en aanhelend uit de statuten het doel: Oost en West en Nederland, krachtig in het Rijksverband.

In de pauze was er gelegenheid om zich als lid op te geven en wij meenen, dat dit beroep niet tevergeefs is geweest.

Het door de vereeniging Eurasia — deze stelt zich ten doel om Indische studenten, die in financieele moeilijkheden zijn, te steunen — gegeven program was daarmede zeker alleszins geëigend om liefde te wekken voor onze koloniën. Allereerst werd ten gehore gebracht die aardige krontjong-muziek, die zoo typisch de Indische sfeer ademt. Nog sterker kwam dit echter tot uiting in het Javaansche tooneel „Wajang Wong". Dit echt-Indische fragment — waarvan de première in Arnhem is gegaan, doch sindsdien nog is bijgevoeld en bijgeschaafd — was ongetwijfeld interessant en werd in keurig spel over het voetlicht gebracht. Indisch van stijl, van taal en aankleding — goed ook die ingevlochten Javaansche dans, al was het niet geheel in „stijl" — kwam over tot het gehoor iets van de stemming van het schoone Insulinde. Vooral de kratonwachter was prachtig getypeerd evenals de dalang.

Het door den heer van Ronkel aan Eurasia bij voorbaat gebrachte dankwoord was geheel op zijn plaats! Aan de dame, die de vrouwelijke hoofdrol vervulde, werden bloemen aangeboden.

Na de pauze volgde opnieuw krontjongmuziek, afgewisseld door cabaret. De heer D. van Driest deed zich kennen als onderhoudend conferencier.

De vrij talrijke aanwezigen zijn ongetwijfeld nader gebracht tot onze Indische bezittingen.

Afdeeling 't Gooi (zetel Hilversum).

Deze afdeeling is overgegaan tot de instelling van een Informatie-bureau, dat zich ten doel stelt: 1e. om hen, die voornemens zijn naar Nederl.-Oost- of West-Indië te vertrekken, alle door hen, in verband hiermede, gewenschte inlichtingen te verstrekken;

2e. om aan personen die, uit genoemde landstroken in Nederland verwacht of hier te lande reeds aangekomen en voornemens zijn om zich tijdelijk of definitief in het Gooi te vestigen, alle door hen benodigde informaties te verschaffen, bijvoorbeeld met betrekking tot pensions, koop of huur van huizen, ter zake onderwijs-inrichtingen en wat dies meer zij.

Bestuur: G. A. van Seventer, Sophialaan 20, voorzitter; mejuffr. B. J. van Maarseveen, Zonneaan 16, Vice-Voorzitter; de H.H. J. H. Stockmeier, Pr. Julianalaan 13, 1e secretaris en A. Hoogesteger, Bisonaan 4, 2e secretaris, allen te Hilversum.

HAAGSCHE STEENKOLEN MIJ. v.h. J. KEMPS

1e v. d. Boschstraat 4

DEN HAAG
TELEFOON 772180

Profiteert van onze voorjaarsprijzen.

Veertien leden der Vereeniging hebben zich bereid verklaard om, puttend uit hunne praktische ervaring, opgedaan in ambt of beroep, aan belanghebbenden die voorlichting te verschaffen, welke een ieder hunner in zijne bijzondere levensomstandigheden zal blijken noodig te hebben.

Het Bestuur v.h. Informatiebureau.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Voor de leden in Ned.-Indië.

De leden die in Ned.-Indië verblijven worden vriendelijk verzocht de door hen verschuldigde contributie aan hem over te maken, zoodra door hen ontvangen is een postwisselformulier en zulks teneinde verdere kosten op de inning dier contributie niet noodeloos te vergrooten.

De Hoofdvertegenwoordiger van Oost en West,
L. M. F. PLATE.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdag alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad f.0.25 „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, welke secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken.

Vergadering Studie-Commissie.

Vergadering der Studie-Commissie van de Vereeniging „Oost en West", op Zaterdag 4 Juni 1932 ten 2 uur in het gebouw der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag.

Punten van behandeling.

1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Notulen.
4. Mededeelingen betreffende opheffing van het Tehuis voor Ind. Studenten en de gevolgen daarvan.
5. Jaarverslag der Gedelegeerden van de Commissie.
6. Mededeelingen van den 1en Gedelegeerde, den heer W. Meijer.
7. Rondvraag en sluiting.

De secretaris,

VAN DER BRUGH.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West", bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West", zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No. 22, de som van uit te keeren binnen maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Ter kennis van belanghebbenden wordt gebracht, dat in 1932 voor 3 jongelieden, die dit jaar de studie in de artsennijbereidkunde aan de Nederlandsche universiteiten zullen aanvangen, de gelegenheid bestaat om te worden opgeleid voor de betrekking van militair apotheker bij het leger in Nederlandsch-Indië; van bedoelde plaatsen kan één worden bezet door een in Indië aan te nemen gegadigde.

Aan deze opleiding is verbonden eene tegemoetkoming in de studiekosten van f.4200, welk bedrag tijdelijk wordt verminderd met 10 pct., uit te betalen in maandelijksche termijnen van f.58,50, terwijl het eventuele verschil tusschen het geheele (met 10 pct. verminderde) bedrag der tegemoetkoming in de studiekosten en het bedrag, dat gedurende de opleiding wordt genoten, na verwerving van het apothekersdiploma in eens wordt uitbetaald.

De collegegelden tijdens de geheele studie komen voor rekening van den aan te nemen gegadigde.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij afdeling C van het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën.

Gegadigden behooren zich vóór 1 Augustus 1932 bij gezegd verzoekschrift te wenden tot het Departement van Koloniën (Commissariaat voor Indische Zaken), onder overlegging van:

- a. een uittreksel uit het geboorteregister of, ter vervanging daarvan, eene akte van bekendheid;
- b. een bewijs, dat hij Nederlander of uit anderen hoofde Nederlandsch onderdaan is;
- c. een bewijs van goed gedrag, afgegeven door den burgemeester der laatste woonplaats;
- d. het getuigschrift, vereischt voor toelating tot de studie en de examens aan eene Nederlandsche universiteit in de faculteit der wis- en natuurkunde met cijferlijst;
- e. tenzij kan worden aangetoond, dat de gegadigde niet dienstplichtig is in Nederland, een bewijs betreffende den dienstplicht, en
- f. eene verklaring, of hij al dan niet eene verbintenis heeft gesloten bij de marine of het leger hier te lande, dan wel voor het reserve-personeel daarvan.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 26 Mei j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 32 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 248 K.G. 515 G. bruto en 222 K.G. 710 G. netto.

De zending bevatte 15382 stuks beneden 55 gram; 378 briefkaarten en postwils; 2913 stuks zwaarder dan 5 gram; 2052 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; te zamen 20725 stuks.

Luchtpost uit Indië.

Blijkens mededeeling van de Indische Administratie heeft het retourvliegtuig „Ibis“ van den Holland-Indië-dienst 189 K.G. 920 G. post aan boord.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

J. Ozinga, admin. ambt. b.h. B.B., Brinkstraat 29, Bennekom. A. P. de Haan, adm. ambt. b.h. B.B., Middeldiepstraat 49, Sliedrecht; A. H. P. Regoort, adm. ambt. b.h. B.B., Leuveneschestraat 75, Scheveningen.

Slotboom

ZEESTRAAT h. BAZARSTRAAT

ANNO 1802 5096
SPECIALITEIT: CENTRALE VERWARMING MET OLIESTOOK-INRICHTING

In Nederland aangekomen verlofgangers.

E. A. R. Dessauvage, waarn. mulo-onderw. gepl. b.d. 2de Openb. Muloschool te Soerabaja, tot 1 Juni 1932: Beukplein 10, Den Haag, na 1 Juni: Lepelaan 28, Den Haag; mr. J. J. M. ten Berge, adj.-insp. v. fin., Wassenaarscheweg 4, Den Haag; C. Hokke, te off. bij de Gouv. Marine, v. Ravesteynstraat 188, Den Haag; dr. Ch. W. F. Winckel, insp. van den dienst der Volksgezondheid van West-Java, p.a. ds. W. F. A. Winkel, Naarderstraat 6, Blaricum (N.-H.). J. W. P. Peiliker, hoofd van den Post v. Draadlooze Tel. te Willemstad, Obrechtstraat 284, Den Haag; Ch. H. A. Simons, districtscomm van Suriname, Jan van Nassaustraat 105, Den Haag; Mr. P. N. Janssen, adj.-inspect. van Fin., Maliesingel 48bis, Utrecht; L. Brandes, contr. 2e

Het aangewezen adres voor gebruikte en nieuwe **AUTOMOBIELEN** is **P. KIEFT**, Zeezwaluwstraat 2-2a, einde Houtrustweg. Tel. 555068. Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“. Tevens expert van alle Automobielen. 5263 In- en verkoop van nieuwe en gebruikte Automobielen

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 115903 Den Haag

Rente Spaarkas 3 1/2 %
Rente Deposito's 2 1/2 tot 4 1/2 %
Rente in Rekening-courant 2 1/2 %

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING

De Directie: **Mr. J. A. DE WILDE**
M. A. POTTER

5439

kl. b.d. P.T.T.-dienst, p.a. A. A. J. Brandes, B 191, Koudekerke (Z.); S. D. Kuipers, redacteur te kl. b.d. dienst voor Waterkracht en Electr., Loolaan 8, Apeldoorn; P. P. Hacquébard, tijd. wnd. inspect. b.d. P.T.T.-dienst p.a. R'damsche Bankvereniging, Dordrecht; J. Breton de Nijs, lid v.d. Alg. Rekenkamer, Sleedoornstraat 37, Den Haag; J. Berendsen, hoofdambt. ter beschikk. v.d. G.G. v. d. herz. v.h. bezoldigingsstelsel, Parkstraat, hoek P. Hendriklaan, Baarn; M. Hoekstra, schoolhoofd der Openb. Eur. Lag. school, Zuid 125, Drachten.

Met Pensioen.

J. P. Bierhuijs, Werktuigk. b.d. dienst der S.S. en Tr., H. van Viandenstraat 4, Amersfoort.

BIOSCOOPNIEUWS

CENTRAAL THEATER, DEN HAAG, Lange Poten 41.

„Bommen op Monte-Carlo“.

Nog steeds blijkt de belangstelling voor „Bommen op Monte-Carlo“ groot te zijn, gezien het feit, dat deze film óók in bovengenoemd theater geprolongerd wordt.

Trouwens men behoeft zich daarover niet te verwonderen, want tot de moderne „schlaggers“ die iedereen kent en zingt, behooren ongetwijfeld die van de liefde der matrozen en van den nacht in Monte Carlo, beiden afkomstig uit deze Ufa-toonfilm.

Het is een film die deze belangstelling ten volle verdient.

Anna Sten, Hans Albers, Heinz Rühmann en Otto Walburg hebben er voor gezorgd, dat een ieder een vroolijken avond heeft. Men lacht en vergeet zijn zorgen, wat men in dezen tijd zoo van noode heeft.

De gelegenheid, die thans geboden wordt, om de film nog te gaan zien, moet men daarom niet onbenut laten voorbijgaan.

Mutatiestaat van 25 Mei tot 1 Juni '32

Nieuwe Leden:

- L. R. Hinlopen, Bussum, Parklaan 10.
- H. J. Knijp Jr., Rotterdam, Heemraadsingel 112.
- J. Dolk, Oud-Hoofdofficier van Administratie der Kon. Marine, Den Haag, Ten Hovestraat 101.
- Ong Peng Hoen, Luitenant der Chineezen te Gorontalo.
- E. M. Vis, Apeldoorn, Loosche Weg 168.
- F. J. Asperslagh, Leiden, Hooge Rijndijk 173.
- J. Baak Jzn., Leiden, Plantage 8.
- Het Collegium v.h. Leidsch Stud. Corps, Leiden, Breestraat 41.
- D. ten Cate Brouwer te Alphen a.d. Rijn.
- H. T. Damsté, Oegstgeest, Koninginnelaan 11.
- A. J. van Gerrevink, Burgemeester van Oegstgeest.
- J. E. Haitsma Muller, Leiden, Oegstgeesterlaan 1.
- Dr. M. D. Horst, Leiden, Terweepark 5.
- Th. Sanders, Oegstgeest, Weth. Spaargarenstr. 31.
- Mevr. Wed. Prof. Mr. W. v. d. Vlucht, Leiden, Rijnsburgerweg 18.
- A. D. Vijgh, Leiden, Rapenburg 62.
- J. C. J. Witmans, Oegstgeest, Weth. Boonstraat 11.

Afschrijvingen:

Mevrouw W. P. de Ligny—Bär, Utrecht, Boomstr. 3.

R. I. P.

Dr. G. L. L. Kemmerling, Vulkanoloog, Den Haag, Roelofstraat 79.

Adresveranderingen:

- C. K. Kesler, Amsterdam, van: Jacob Marisstr. 90, naar: Saxen-Weimarlaan 24.
- Prof. Dr. C. Bakker, Oogheekundige, van: Batavia, naar: Hilversum, Burgemeester Gülcherlaan 26. f 5.—
- H. van Riezen, van: Utrecht, W. Arntzkade 58, naar: Lichtenvoorde (Gld.) Patroonstraat A 35.
- Dr. S. van Dorsen, Deventer, van: Florens Radewijnstraat 1, naar: Noordenbergsingel 11.
- Mevrouw R. Mees—Rambaldo, Den Haag, van: Bachmanstraat 1, naar: Utenbroekestraat 35.
- Mevrouw A. W. F. Nieman—Pino, Den Haag, van: Frankenslag 347, naar: Villa „Frisia“, van Stolkweg 13.
- J. A. A. F. Quentin, Oud-O.I.-Hoofdambtenaar, Den Haag, van: Conradkade 39, naar Archimedesstraat 67.
- G. H. Polvliet, Den Haag, van Paulinastr. 37, naar: J. Maetsuijckerstraat 30.
- Dr. H. Polvliet, Den Haag, van: Paulinastr. 37, naar: J. Maetsuijckerstraat 30.
- G. D. P. A. Renardel de Lavalette, Oud-Resident, Den Haag, van: Valkenboschkade 516, naar: Beeklaan 488.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank
Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam

	23 Mei	30 Mei
	1932	
Aandeelen Koloniale Bank	41	37 1/2
„ Ned. Ind. Handelsbank	50 1/2	46 3/4
Cert.aand. Ned. Handel Mij.	56 1/2	52
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	97	89
„ Kon. Petroleum Mij.	118 1/4	109 7/8
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	29 9/10	27 7/8
„ Ned. Ind. Suiker Unie	62	52
„ Ned. Scheepvaart Unie	45 3/8	40 1/2
„ Handelsverg. A'dam	135	127
„ Deli Batavia Mij.	85 1/2	75
„ Deli Maatschappij	95 1/2	85
„ Senembah Mij.	105 1/2	97 1/2
„ Deli Spoor	43	36
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	53 1/2	43 1/2
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	65 3/4	59 3/4
Cert.aand. Unilever	99 1/4	87 1/4

Wisselkoersen

Verkoop

Londen	9.10 3/4
New York Cable	2.46 3/8
Berlijn	58.35
Parijs	9.74
Brussel (Belga)	34.55
Zurich	48.32 1/2
Weenen	35.25

Er is geen enkele reden, waarom oudere collega's een beginnening niet op oorzaak en gevolgen van zijn taak opmerkzaam zouden maken, zoodat hij voelt, dat hij deel heeft aan het bedrijf. Dan hangt het van den jongeman zelf af, of hij niets dan dorre cijfers zal zien, of dat elk cijfer zijn eigenaardige beteekenis heeft, met min of meer romantische bijzonderheden. (Der Organisator).

Voorgesteld door:

- Eigen aanmelding.
- den heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt te Den Haag.
- den heer F. H. A. van der Brugh te Den Haag.
- den heer H. Rosier te Den Haag.
- den heer J. C. Baars te Apeldoorn.

Afdeulingsbestuur van Leiden:

J. Langenbach, Oud-Luitenant-Kolonel N.I.L., Breda.

Chr. A. Simons, Districts-Commissaris, van: Paramaribo, naar: Den Haag, Jan van Nassaustraat 105. f 5.—

Rectificatie: De heer J. van der Voort, Den Haag, van: Nieuwe Uitleg 8, naar: Parkweg 14.

D. F. Pronk, Ass.-Resident, van: Scheveningen, Corn. Jolstr. 50, naar: Batavia-C., p.a. Dep. B.B.

Y. P. Visser, Controleur 1ste kl. B.B., van: Rotterdam, Valkeniersweg 43, naar: Batavia-C., p.a. Dep. B.B.

W. Kok, Apeldoorn, van: Kanaal 101, naar: Cereslaan 28.

Mevrouw A. S. Yff—Herzberg, van: Den Haag, Verhulststr. 5, naar: Apeldoorn, Het Loo, Koningsstraat 17. f 5.—

Mevrouw A. Rietema—Meidenaar, Arnhem, van: Sweerts de Landasstraat 61, naar: Utrechtsche Weg 66 A.

J. M. Feuerstein, Oud-Hoofdcommissaris van Politie in O.-I., Leiden, van: Oude Singel 54, naar: Oegstgeesterlaan 16a.